AYLIK MİZAH DERGİSİ • YIL: 3

KASIKATÜR

SAYI: 32 • KASIM 1995

CAFER ZORLU
(Asaf Koçak Karikatür Yarışmasından)

KARİKATÜR

SAHİBİ VE YAYIN YÖNETMENİ
KARİKATÜRCÜLER DERNEĞİ ANKARA İRTİBAT BÜROSU ADINA ANKARA TEMSİLCİSİ
METİN PEKER

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
BÜLENT OKUTAN

YAYIN KURULU
ALİ FUAT SÜER
MURAT ÖZMENEK
ORHAN TÜLEYLİOĞLU
CUMHUR GAZİOĞLU
HİCABİ DEMİRCİ

KATKIDA BULUNANLAR
ALİ ULVİ ERSOY
ALTAN ÖZESKİCİ
AHMET ERKANLI
ALİ ŞUR
ALİ ŞÜKRÜ FİDAN
ALPER SUSUZLU
BURHANETTİN ARDAGİL
CAFER ZORLU
DİEGO HERRERA
DİNÇER PİLGİR
ERDOĞAN BAŞOL
ERAY ÖZBEK
EROL ÖZDEMİR
EKİM ATİLLA PEKER
FERRUH DOĞAN
FİRUZ KUTAL
HASAN UYSAL
HÜSEYİN TANYERİ
HİCABİ DEMİRCİ
HAKAN DEMİRCİ
İSMET LOKMAN
KADİR CENGİZ
KADİR DOĞRUER
KEREM YÜCE
LEVENT CANTEK
MURAT ÇİFTÇİ
MURAT SAYIN
MEHMET ALİ TÜRKMEN
MÜMTAZ İDİL
MUSTAFA BİLGİN
MİROSLAV BARTAK
OĞUZ GÜREL
OKTAY BİNGÖL
ORHAN DOĞU
ORHAN JOPLU
RUHİ TEK
SERHAN DÖNMEZ
SEÇKİN TEMUR
SERVET GÜREL
SABİT FİKRİ
TURGUT DEMİR
TURGAY KARADAĞ
YENER ÇAKMAK

BASKI : BAROK OFSET / ANKARA

İRTİBAT VE YAZIŞMA ADRESİ
Konur Sokak 31/10 Kızılay-ANKARA
Tel: 417 37 28

POSTA ÇEK NO : 104902 METİN PEKER
Altı Ay : 300.000.-TL Bir Yıllık: 600.000.-TL

Kapak Tasarımı : Servet GÜREL
Kapak Karikatürü : Erol ÖZDEMİR

Karikatür Dergisi'ndeki eserler kaynak gösterilmeden yayınlanamaz.

KARİKATÜR'DEN

BOYKOT

SEVGİLİ KARİKATÜR DOSTLARI

GÖREVİ GAZETECİLİK OLMASI GEREKEN, BİRTAKIM BASIN ORGANLARININ PROMOSYON UYGULAMALARINI ŞİDDETLE KINIYOR. KAP-KAÇAK, BATTANİYE, TELEVİZYON, BUZDOLABI, ÇAMAŞIR MAKİNASI, DAVUL TOZU, NANE RUHU, KIRMIZI BİBER, BİSKÜVİ, BULAŞIK MAKİNASI, ÜTÜ, ÇANTA, ŞEKER, ÇAY, AYVA REÇELİ, MAKARNA, MASA ÖRTÜSÜ, ÇATAL, KAŞIK-BIÇAK, ÇAKI, ÇAKMAK, DİKİŞ İĞNESİ, VERECEĞİNİ İDDİA EDEN GAZETELERİ BOYKOT ETMEYE SEVGİLİ HALKIMIZI ÇAĞIRIYORUZ.

MAKSAT MUHABBET

■

hASAN uYSAL

■

BU SEÇİMDE HER TÜRLÜ BİRLEŞME TEKLİFİNE AÇIĞIM

Seçimlerin 24 Aralık, 24 Ocak ya da önümüzdeki yıllarda Nisan ya da Ekim ayında yapılacak olması beni pek ilgilendirmiyor. Tarih ne olursa olsun seçimlere katılacağım! Seçim öncesinde her türlü birleşme teklifini ise cidiye alarak, gerçekleştirmeye hazırım. Bir noktaya dikkatinizi çekmek istiyorum; gerekçesini tam kestiremiyorum ama DYP ile birleşmeye çok daha hevesli olduğumu saklayamam. Seçimler öncesi aday olmak için istifa zorunluluğum bulunmaması benim için ayrıca büyük avantaj.

TBMM 24 Aralık kararını aldı ya, görmemişler gibi yüzlerce aday adayının partilere hücum etmesinden şahsen utanç duyduğumu belirtmeliyim. Bu iş bu kadar ucuzladı mı? Hayatında bir gün olsun karakolda çalışmamış, tek işkencesi, bir tek faili meçhulü hatta yerinde infazı bile bulunmayan aday adaylarının milletvekili olması olanaklı mı? Hadi seçildi diyelim, millete ne verecek? İnsana sormazlar mı "kaç leşin var?" diye. İnsan düşünür... Ve ben de düşünüp, aday adaylığından çekildim. Ama yine de birleşmekte kararlıyım!

Önümüzdeki seçimler için 8'i polis kökenli vali, 18 emekli polis olmak üzere toplam 50 değerli emniyet görevlisinin memuriyetten istifa edip, milletin vekilliğine aday olması ise beni müthiş kıvançlandırdı. Bunun dışında 18 adette emekli polisin bulunması kıvancımı arttırdı.

Demokrasimizin geleceği için bir kez daha umutlu olmakta ne kadar haklı olduğum da açığa çıktı. Değerli polis memurlarının Meclis'e merak salmaları umarım sizleri de mutlu etti. Dokunulmazlık zırhına bürünerek, her numarayı çeken milletvekillerinin takibi ne zordur siz bilmezsiniz. Şimdi TBMM üyesi olacak polislerimiz sayesinde adam adama markaj yapılacak. Polis şefleri artık milletvekillerini sokak ortasında vurmak, bilmem ne mitinginde dövmekten kurtulacak. Bu hizmetleri bizzat ayağa kadar götürecek. Polis şefi iken, yok işkencede adam öldürmek, yerinde infaz yapmak gibi, milletin bölünmez bilmem nesine aykırı olarak açılan davalardan kurtulacak olmaları bir başka sevniç vesilesi bizim için.

Milletvekili sayısının 550'ye yükselmesine karşın sadece 18 eski polis, 24 emniyet görevlisi ile polis kökenli 8 valinin aday adaylığı için başvurması biraz düşündürücü tabi ki. Tümünü seçseniz zar zor ancak iki grup oluşturabiliyorlar. Ancak polis oldukları henüz deşifre olmamış aday adaylarını, her seferinde bir partinin kuyruğunda meclise giren MHP'lilerin ise bu kez de DYP sayesinde Meclis'e taşınacak olmaları içime su serpiyor. Demokrasimizin daha serpilip gelişmesi için, ilçe parti merkezlerinin karakollarda, il merkezlerinin emniyet müdürlüklerinde, genel merkezlerin ise Emniyet Genel Müdürlüğü'nde örgütlenmesi, gençlik kollarının polis kolejlerinde oluşturulması niye düşünülmüyor? Sadece deşifre olmuş 50 polisin bile aday adayı olmasının bile düşmanımız batı ülkelerini nasıl şoke edip, kıskançlık krizlerine soktuğunu görmediniz mi? Hele aday olmak için görevlerinden ayrılan polis şefleri için, polislerin yolları trafiğe kapatıp, gösteri yapması az şey mi? Tabi burda polislerin, şeflerinden kurtuldukları için şenlik düzenledikleri iddiaları da pek yabana atılmasın...

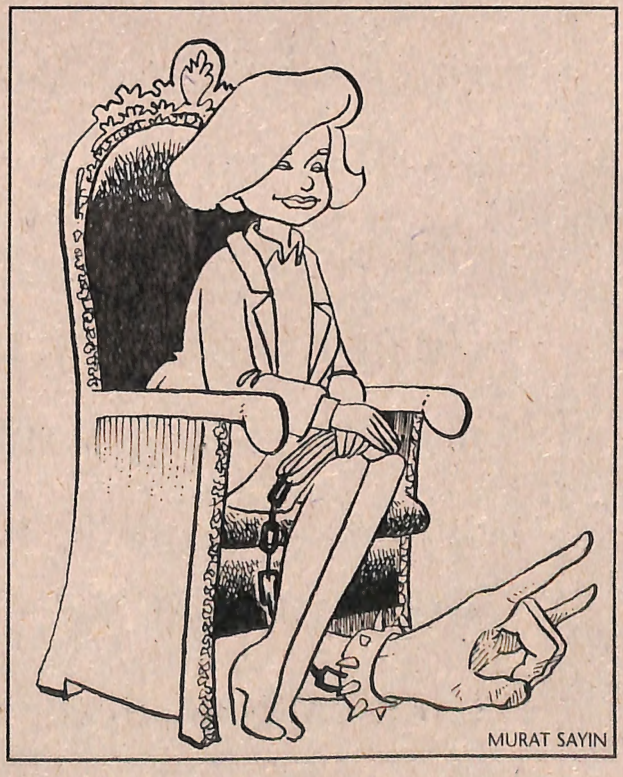

MURAT SAYIN

Demokrasi güzel şey. İstifa eden devlet bürokratlarına bakınca güzellik iyiden iyiye ortaya çıkıyor. Yıllardır, depolitize edilmişlikten kurtulma çabası veren bizler için bu bir umut ışığı değil mi? Devletimizin politize edilmesi sizlere de aynı duyguyu vermiyor mu? Beni sevindiren bir başka olgu ise, güneydoğudan bu kez DEP yerine polislerin gelecek olması. 1991 seçimlerinde seçmenler Kürt idi, doğal olarak Kürt milletvekillerini seçtiler. Aynı bölgede, yapılan başarılı çalışmalar sonunda Kürtler gitti, polisler geldi. Polislerin de polisleri seçmesi demokrasinin bir erdemi, bir başka güzelliği değil mi? Hangi vicdan, ortalama 20 ilde sayısal çoğunluğu ele geçirmiş özel tim, jandarma, polis ve askerin "sivillere" oy vermesini kabul eder?

Salt üst düzey emniyet görevlilerinin aday adayı olması "sınıfsal olarak" beni biraz rahatsız etti. Neyse ki, işçi sınıfını temsilen bir polis memurunun da aday adayı olması Meclis'teki dağılım açısından olumlu olacak. Benim adayım tabi ki işçi sınıfını temsilen aday olan polis memuru Ahmet Demir! Bu saatten sonra Çağlar ve Demirel'in adamı, Çiller Ailesi'nin "her türlü gizine vakıf" bir polis eskisi olan Necdet Menzir veya Mehmet Ağar'ı seçecek halim yok ya...

Doğrusu ya "sınıfsal anlamda" tutarlı olmamdan çok memnunum!

ÜMİT ÖĞMEL

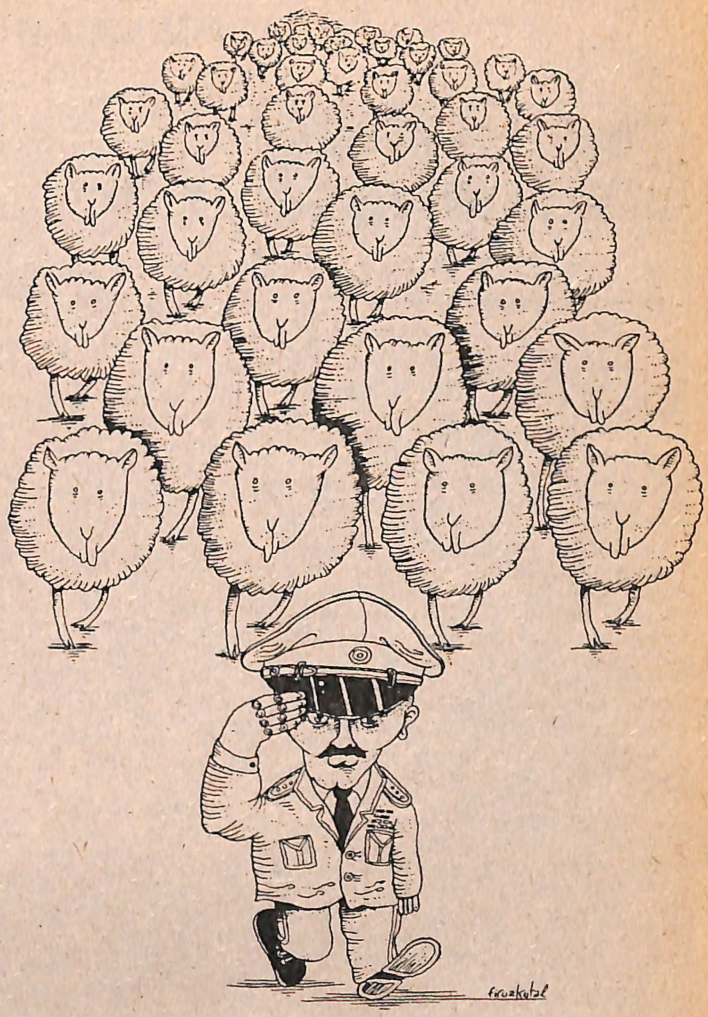

FİRUZ KUTAL

DİEGO HERRERA (YAYO) — KANADA

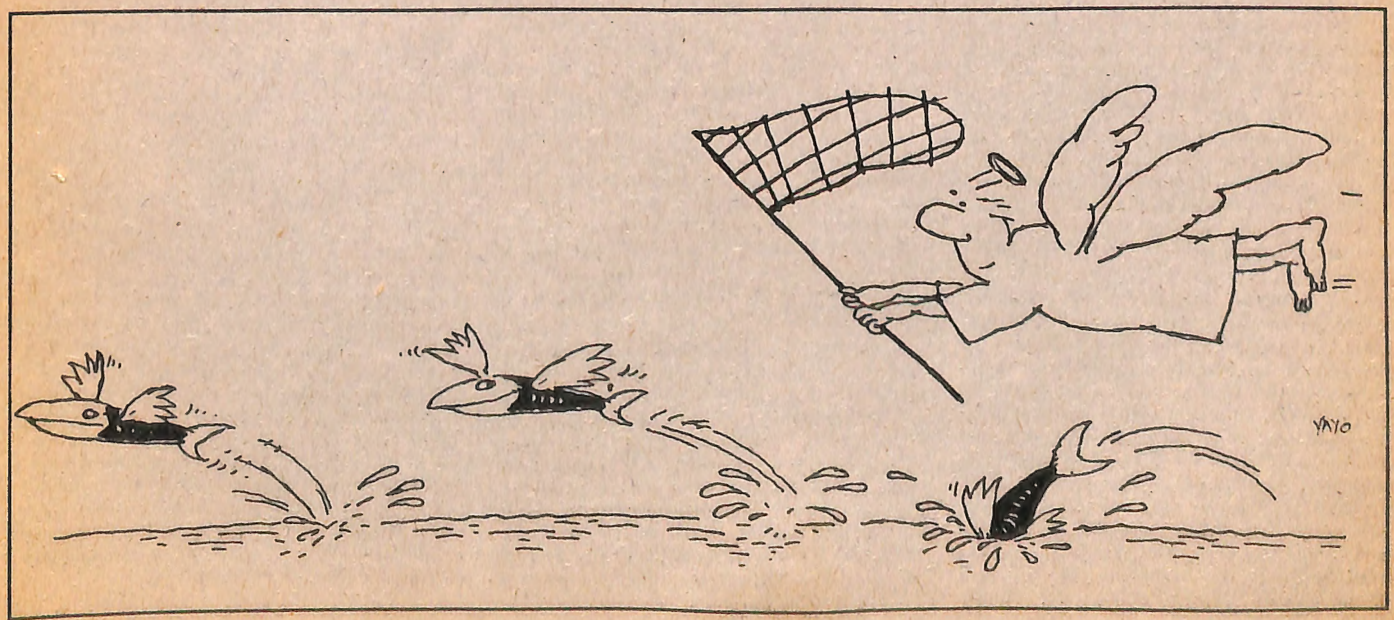

TÜRK MİZAHININ SOSYOLOJİSİ (1)

ZARF İLE MAZRUF

SABİT FİKRİ

Geçmiş dönem birikiminin bir nebze tartışılması sorunun anlaşılmasının yolunu açabilir. Çünkü değişik alanlar açısından geçmişe bağlılık değişik ölçülerde olmaktadır. Örneğin edebiyat alanı esas alındığınında bir biçimde ilk modern Türk romanının Halit Ziya tarafından yazıldığı belirtilmektedir. Bu anlamda bakıldığı zaman örneğin Türk sinemasının geçmişi de 70 yıl öncesine kadar götürülmektedir. Hatta genellikle edebiyat üzerine yazanlar bariz bir biçimde romanın batılı bir tarz olduğunu belirtmişler bir şekilde Türk romanı yazdıklarını söyleyenleri de yeni keşiflerde bulunmak düşüncesiyle eleştirmişlerdir. Bir anlamda sinema da batılı bir sanat olarak algılanmıştır. Bir anlamda Türkiye'nin dünya ölçeğinde tanınması konusunda şiiri esas almışlardır. Cumhuriyet döneminde ve şimdilerde şiirin atılım yapmasını temelde Türkiye'de geçmişten kaynaklanan bir şiir geleneğine yaslamaya çalışmışlardır. Durum böyle düşünüldüğünde şiirde neden en eski dönemden bir etki olduğu ve neden kimi Türk şairlerinin dünya çapında tanınmış olduğu anlaşılır kılınmıştır. Türk şiirinin geleneği olduğu için Türk şairlerinin evrensel düzeyde şiir yazdıkları şeklinde bir düşünce beyan edilmiştir. Türk sanatlarında genellikle gelenek hiç önemsenmemişken şiirde bu gelenek sorunu önemsenir olmuştur. Daha doğrusu modern Türk sanatında hiçbir biçimde gelenek gündeme gelip önemsenmezken şiirde bu durum ciddiye alınmıştır. yazılan birçok nitelemede birçok önemil şair ve bu arada Nazım Hikmet çok net ifadelerle gelenek konusunu düşünce gündemine almaya çalışmıştır. Bu noktada dilde özleşmenin getirdiği açılım halk dilinin kullanılmasını beraberinde getirmiştir.

Bu durumun romanda etkisi farklı bir bağlamda olmuştur. Şiirin halk deyişlerini kullanma eğilimi ile gerçekçi Türk romanının halk geleneklerini çözümleme eğilimi arasında temelde bir fark vardır. Türk romanında temelde halk gelenekleri bariz bir biçimde olumsuz şekilde değerlendirilmektedir. Bu noktada mizah ve yergi ile hiciv konusu değerlendirildiği zaman da şiirle paralel bir durumdan bahsedilmektedir. Roman ve sinemanın Türkiye'de işleniş biçimi itibariyle miladı 1900'lü yılların başlangıcıdır. Söz şiir ve mizaha gittiğinde çok eski dönemlerin etkisinden bahsedilmekte, Nasreddin Hoca'dan daha eskilere kadar gidilmektedir. Halkta belli bir etki yapmasının gerekçesini de bu nitelikte görülmektedir. Ancak bu hususta bir fark da ortaya çıkmaktadır. O da geleneksel değerlere yatkın iki temal sanat kolundan biri olağanüstü çok okunurken, en azından meri değerlere oldukça yatkınken, şiir alanından okunurluğu bayağı az olduğu görülmektedir. Üzerinde fazla inceleme yapılmamış da olsa Türkiye'de bazı mizah yazarları best seller kitaplar yazmaktadır. Bunun örneklerini birkaç isimle sınırlamak mümkün olsa da, bir dönem 1970'li yıllarda örneğin **Gırgır** dergisinin çok yoğun olarak okunur kılınması üzerinde düşünülmek gerekir. Bunların yorumu çok belirgin bir biçimde yapılmamış olsa da, ürünlerin yaygın olarak okunduğu bilinen bir gerçekliktir. Bu tür sorunların genel bağlamda bir tür yorumlarının olması gerekmektedir. Yorum tarzının sorunun sosyolojik boyutunun anlamlandırmak bakımından yol gösterici olabileceği açık seçik bir biçimde düşünülmelidir. Böylesi bir yoruma nereden bakılması gerektiğini anlamlandırmak ilk amaç olmalıdır.

Sorun değerlendirildiği zaman bir örnekle sorunu çözümlemeyi denemek gerçekçi olabilir. Bu süreçte bir somut örnekten kalkarak düşünme denemesinde bulunmak yeğlenmelidir. Örnek olarak da Türkiye'de yapılan Nasrettin Hoca çalışmalarını göz önünde tutmak anlamlı olabilir. Türkiye'nin bu hususta en önemli uzmanları bile genel yorumlar yapmak yerine olan fıkraları toplamayı amaçlamışlardır. Genelde değerlendirildiği zaman diğer alanlardaki -ki bu alanlara şiir de dahildir- ayrıntılı yorum denemelerinde bulunulmakta mizah alanına gelindiğinde aktarıcı mahiyette çalışmalarla yetinilmektedir. Türkiye'deki çok satan mizah yazarlarına bakıldığı zaman sorun daha bir açıklıkla anlaşılabilir. Adı belirtilmek gerekmeyen üç mizah yazarından ikisi benzer tarihlerde doğmuşlardır. Temelde de 1940'lı yıllarda yazmaya başlamışlardır. Döneminin gerçekçi yazarları arasında nitelenebilirler. Üçüncüsü de 1960'lı yıllarda şekillenen yeni dönemin isterleri doğrultusunda yazmayı denemiştir. Toplumsal - gerçekçi olarak nitelenen bu dönemin klasik yazarları arasında düşünülmeleri mümkündür. Genelde değerlendirildiğinde bu üç yazarın da döneminin genel doğrultusunu iki anlamda da fazla ne fazla kelime hiç zorlanmadıkları anlaşılmaktadır. Bunlardan biri şekil, biçim düzeyinde hiçbir yeniliğe teşne olmadıklarının görülmesidir. Bunun ötesinde öz açısından da, daha doğrusu düşünsel doğrultuları bakımından da yenilik görünmemektedir. Zaten bir anlamda 1960'lı yıllarda mizah yazarlarının yazdıkları mizah metinlerinin ilgi çekmemesini bu noktada anlamlandırmak gerekmektedir. Şöyle bir bakıldığında Türkiye'de her tür mizah metin ve çizgisinin özellikle 1960'lı yıllar öncesinde ve 1980'li yıllarda sonra yankı bulmaya başlaması söz konusudur. Zaten açıklaması başka türlü olsa da bu konudaki diğer yorumlarla buradaki yorumun çakışan bir yanı vardır. mizah yazarlarının kitaplarına 1960 ile 1980 yılları arasında önemsenen bir tarzda yaklaşılmamasının bir izahını bulmak gerekmektedir. Bu izah denemesi de yukarıda ifadesini bulan anlayışta yakalanabilir. Hatta bu tür yapıtların bir biçimde fazla etki yapmamasının yanında insanları rahatsız etmemesinin de sebepleri üzerinde düşünülmelidir.

Bu düşünce denemesinde ortaya çıkan süreç de ister istemez köy romanlarının itibarını kaybettiği bir dönemde yaşanmış olmasıdır. Köy romanlarının itibarını kaybettiği bir dönemde mizah romanları da pek fazla önemsenmez olmuştur. Burada ifade edilmeye çalışılan husus bu tür romanların okunmaması değildir. Telaffuz edilmek amaçlanan şey bu romanların pek de aykırı gelmesidir. Bunun nedenleri üzerinde durulmalıdır. Aziz Nesin'in anlam dışındaki iki mizah yazarının romanları tipik köy romanları gibidir. Bu romanlarda anlatılmaya çalışılan hususların köy romanlarındaki yaklaşımlardan pek de farkı yok gibidir. Hatta daha genelde düşünüldüğünde, yenilikçi romanları ve Kemal Tahir romanı gibi aykırı romanlar değerlendirildiği zaman Aziz Nesin romanının da bir tür köy romanları ideolojisi çerçevesinde anlamlandırılması mümkündür. Bu çerçevede sorun değerlendirildiği zaman bu tür mizah öykü ve romanının ne ölçüde ve niçin politikleştiği görülmektedir. Hatta son dönemde sorun değerlendirilirken neden çizgili mizahın ortaya çıktığının ve baskın olduğunun çözümlenmesi anlamlı olabilir. Çizgili mizahın son dönemde etkin olması Türkiye'nin gelenekselleşmiş mizah yazarlarını önemli ölçüde politikleştirmiştir. Bunların neredeyse hiçbirinin televizyona sıçramamasının sebebi hikmetinin anlaşılması gerekmektedir.

Bunun bir başka göstergesi de mizah yazarlarının fazla ilgi çekmemesidir. Daha doğrusu mizah yazarları bu konuda eleştiri getirmektedir. Kendilerinin mizahı yazarı olarak nitelenmesinden öte yazar olarak görülmemelerinden şikâyet etmektedir. Hatta Rıfat Ilgaz'ın bu şekilde çok sayıda değinisi bulunmaktadır. Bir başka deyişle zaman zaman mizah yazarı, zaman zaman da roman yazarı olarak görülmek istenmektedir. Bunun bir biçimde anlaşılması gerekmektedir. Yalnız mizah yazarlarının diğer yazarlar ölçüsünde okunur olmama sorunları yoktur. Aslında mizah yazarlarının fazlasıyla okunmasının getirdikleri bir şekilde geniş boyutlarıyla tartışılmalıdır. Artık o tür öyküler ya da romanlar yazılmamaktadır. Ya da daha doğru ifadesiyle o tür roman yazan sanatçılar eski ölçüde önemsenir olmaktan çıkmıştır. Mizah genellikle daha popülist görünümlü bir şekilde çizgili biçim almış ya da televizyona sıçramıştır. Ancak bu noktada bir çıkış noktası açıklıkla görülebilir. O da sorunu bir başka çerçevede mütalaa etmeyi gerektirmektedir. Bunun anlaşılmasının yolu yazılagelen metne salt mizah metni olarak bakmamayı gerektirmektedir. Yapılagelen husus temelde roman yazmak ve romanın bariz bir şekilde mizahi bir yön daha doğrusu yönler taşımasıdır. Aslında böylesi bir anlayış mizah yazarlarından ziyade kendisini mizah yazarı olarak nitelemeyen yazarlarda görülmektedir. Türk mizahına aslında bu çerçevede bakmak gerekmektedir. Nitekim Türk roman geleneği içinde mizahi yönleri ortaya çıkan önemli öykü ve roman yazarları bulunmaktadır. Genelde Türk mizahının sosyolojisini çözümlemek bakımından diğer metinlerin de hesaba katılması gerekmektedir. Türkiye'de mizah üzerine yazılanların temel zaafı da bu noktada odaklaşmaktadır. Türkiye'de mizah üzerine yazılanlar ya da düzenlenen antolojiler temelde, salt mizah yazarı olarak bilinenleri incelemektedir. Bunları aşan bir şekilde konuyu değerlendirenler ise sorunu tartışıp anlamlandırmaya çalışmak yerine yazarların mizah metinlerini derlemekle yetinmektedirler. Hatta ondan öte adı mizah yazarına çıkmış önemli yazarların yazdıklarının bile değerlendirilmesi yapılmamış gibidir. Bunların bir şekilde çözümlenmesi gerekmektedir. Böylelikle Türk mizahının sosyolojik çözümlenmesi bir biçimde değerlendirilebilir. Ancak sorunların bir ölçüde bunun ötesinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Aslında unutulmaması gereken bir başka sorun vardır. O da sorunun tarihsel boyutları çerçevesinde değerlendirilmesidir.

Devamı 32. sayıda

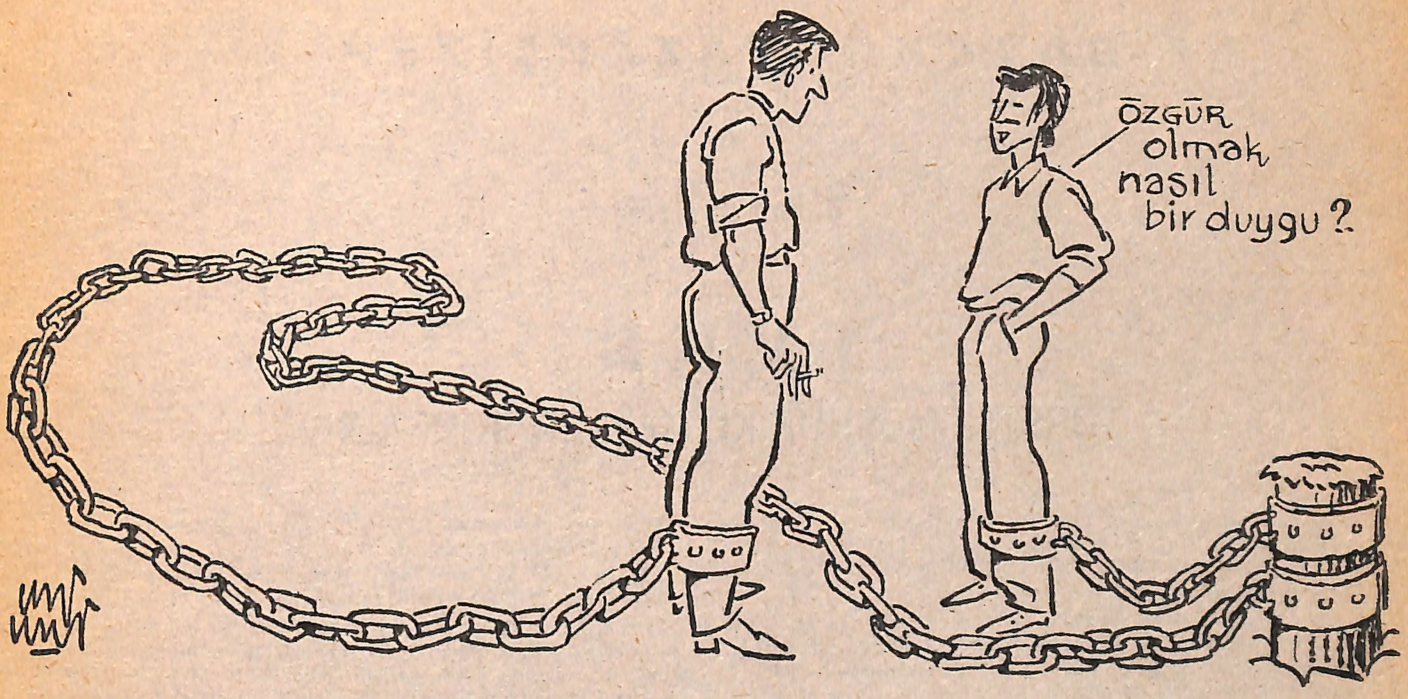

ALİ ULVİ ERSOY

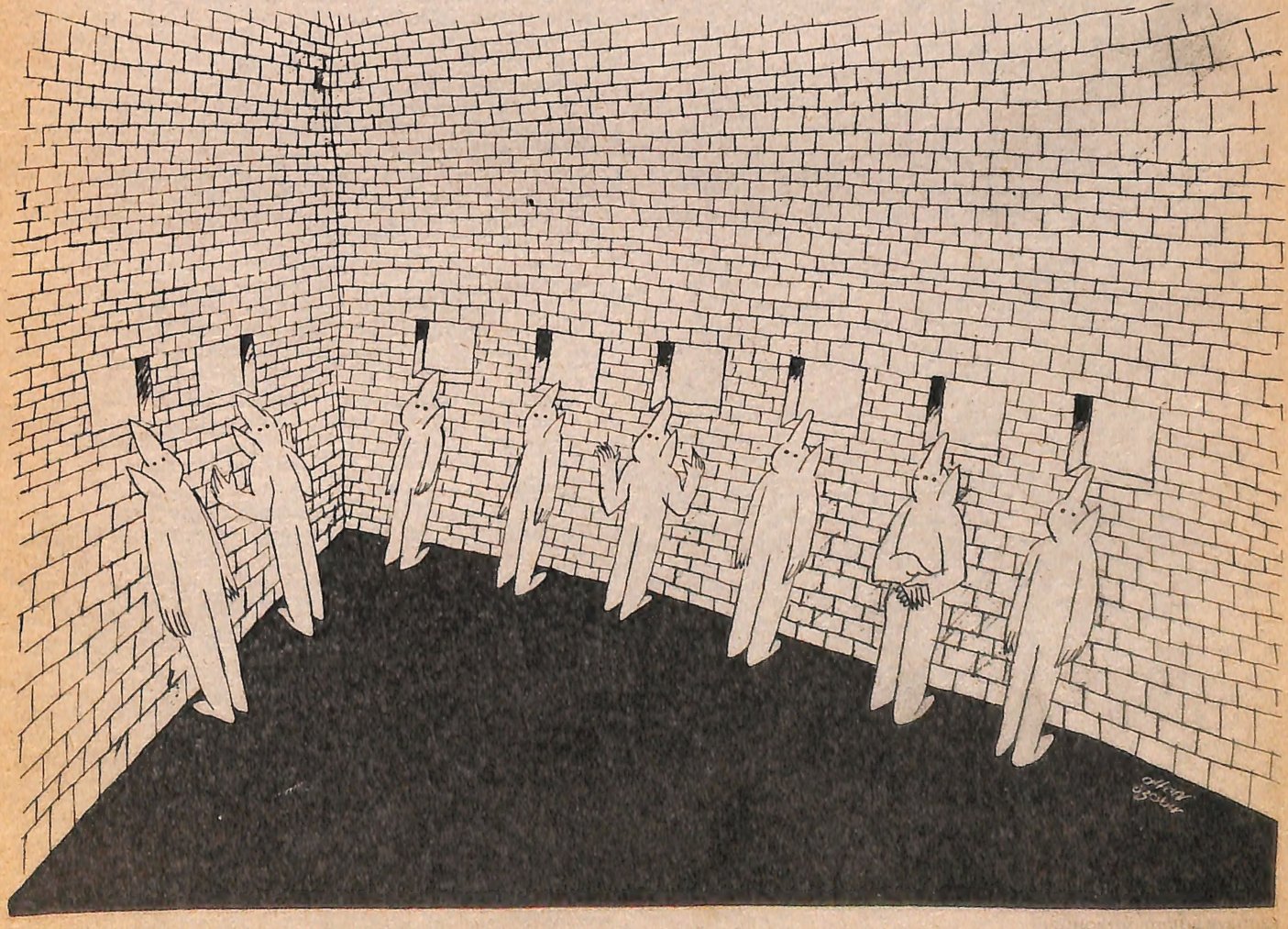

ALTAN ÖZESKİCİ
(Asaf Koçak Karikatür Yarışmasından)

BAYOKURYAZARÇİZER

■

Bülent OKUTAN

■

TMKB

TÜRKİYE MEŞHUR KİYMETLER BORSASI

Siyasi istikrarsızlığın yeniden gündeme gelmesiyle düşme gösteren borsa, yatırım fonlarını alt-üst etmiş, böylece bu fonların getirisi %5'lere kadar inmiştir. Haftanın en iyileri sıralamasındaki tüm fonlar B tipinden oluşmuştur.

Hazinemiz son olarak gerçekleştirdiği ihalede günlük 30 trilyonluk bono satışı yaparak moral bulmuştur. Hazineden sorumlu bayan: "Ödeme portföyümüzde sıkıntı yoktur. 300 trilyonluk iç borç geri ödemesi yapılacaktır." diye bir demeç vererek yatırımcıları ve kaldırımcıları rahatlatmıştır. Aynı günlerde Devletimizin paradan puldan sorumlu ileri gelenleri yurt dışı gezilerinde de buna benzer konuşmalar yaparak krediler ve yatırımlar konusunda içimize sular serpmişlerdir. Merkez Bankası'ndan sorumlu Yaman Bey, Washington'da Dünya ekonomik gelişme kongresinin düzenlediği "Yükselen piyasalar" adlı panelde özetle; "Yabancı yatırımcılar için Türkiye ele geçmez bir fırsattır" demiştir. Aynı günlerde özelleştirmeden sorumlu Ufuk Bey Brüksel'deki özelleştirme zirvesinde, satış için vitrine çıkartılan 18 kit hakkında bilgi vererek; THY, Tüpraş, Tekel, Petrol Ofisi, Teaş ve Petkim gibi kuruluşlarımızı görücülere tanıtmıştır. Bu arada müşteri kızıştırmayı da ihmal etmeyen Ufuk Bey, "Biz buraya mal satmaya gelmedik. Sizleri tenzih ederim. Bizim niyetimiz portföyümüz hakkında size bilgi vermektir" diyerek etkili bir de konuşma yapmıştır.

Siyasi çalkantılar ve söz konusu kitler hakkında söylenenler yüzünden düşen borsa yeniden toparlanmış, döviz kontrol altına alınarak faizlerin sabit değerde kalması güç de olsa sağlanmıştır. Dolara bağlı artan altın borsasında ise bir değişiklik olmamıştır. Böylece Hükümetteki sorun Ekonomide kısa vadeli istikrarın sağlanmasını zorlayacak görünse de orta ve uzun vadeli yatırımcılara pek etki etmemiştir.

Aman Tanrım neler oluyor bana? Yoksa bende mi Ekonomiden ve para piyasalarından anlar oldum? Hayır, hayır kurt adam olmak istemiyorum. Bu ülkede bu işten anlayan binlerce ekonomist var. Bakın onlar yüzünden nerelere gelmişiz; Enflasyon % 60 iken % 90 olmuş. Dolar 11 bin TL.'den 50 bin TL.'ye çıkmış.11 bin civarında olan Birleşik Endeks 40 bine vurmuş. Dış borç 67 milyar dolardan 72 milyar dolara, iç borçar ise 365 trilyon liradan 1 katrilyon 187 trilyon liraya yükselmiş. Bizim uzmanlarsa hala ahkam kesiyorlar. Biri bağırıyor Batılı müttefiklere "Koş vatandaş koş, batan geminin malları bunlar. Yetişen alıyor. Fırsatı kaçırmayın." Bir diğer ekonomist Belçika'dan ses veriyor. "Biz buraya kızımızı vermeye geldik, elimizi sallasak ellisi. Elimizi öpen alsın.. bu çantadakileri." Hazinenin başındaki hatun kişi de "portföyde sıkıntı yoktur." diyerek borsadaki paniği engellemeye çalışıyor.

Parası olana her yer cennet, siz açlıktan sokağa dökülen 600 bin kamu işçisi ile bir katı kadar memurun, emeklinin durumuna bakın. Borsa birleşik endeksindeki dalgalanmalar onları ilgilendirmiyor. Onları, eve götüremediği ekmeği etkiliyor.

Parayla oynamak, borsadaki iniş ve çıkışlarla paraya yön vermek esen rüzgara, yağan kara, azınlık hükümetine, yangına, depreme endeksli olduysa vay halimize..

Borsa kulislerinde TÜRKEŞ pazarlamaya ait spekülasyonlar grubunun, 6 aylık bilançosunda 2 paramenter ve 18.922 oy katılımıyla sermaye artırımı sözkonusu.

Gümrük birliğine giriş döneminde olmamız nedeniyle dayanıklı tüketim şirketlerinin bir çoğunun kendine yabancı ortak aradığı, böylece önümüzdeki günlerde BABA HOLDİNG grubunun prim yapacağı söyleniyor.

Ayrıca ANAP SAN'a iki büyük spekülatör grup giriyormuş. Bu grupların etkisiyle hisse senetleri fiyatları yükselecekmiş.

Uzun dönem çıkış trendi devam eden senetlerden biri de Bayram Meral A.Ş. Kısa dönemde % 5.5 seviyesinde dip yapan senet, ortalama seviyesine doğru yaptığı çıkışların üst seviyede dirençle karşılaşması sonucu meydana gelen sıkışma ile yükselen üçgen formasyonuna girdi.

ECEVİT Yatırım A.Ş.'nin satılmasına yönelik söylentiler tekrar gündeme geliyor. Böylece uzun süredir yatırımcının gözüne girmeyi beceren şirket ortaklık söylentileri ve satılması konusu ile tekrar inişe geçti ve işlem hacmi iyice daraldı.

BOSNA HERSEK A. Ş. senetleri de kısa dönem düşüş trendi içerisinde bulunan senetlerden. Çok kullanılmasından olacak ki Nato'nun kağıtlara el atmasıyla birlikte güncelliğini yitirdi ve beklenmedik bir krize girdi.

Fettullah finansın dik bir yükseliş içinde olması yatırımcıların yüzünü güldürdü. Finansın iyi haber alan kaynaklarına göre yılın son döneminde daha yüksek bir performans gösterecek ve yeni katılımlarla sermaye artırımına gideceklermiş.

Ancak yayılan söylentilerin büyük kısmı spekülasyon veya manipülasyon amaçlı olduğu için, yatırımcıların zarar etmesi sonucunu doğuruyor. Bunlardan biri de BAYSAN SAN. Ani bir çıkışla borsayı tepetaklak eden bu şirket, şimdilerde beklemede. Söylentilere göre erken seçimde yapacağı primle hareketlenebilir ve yatırımcının yüzünü yeniden güldürebilirmiş.

Halka açık bir başka kuruluş da İlyas Aktaş Elektrik. Paz. Özellikle taşralı hanım yatırımcıların sükut-u hayale uğradığı senetlerin sahte çıkması bir anda ortalığı karıştırdı ve şirket yetkililerinin ortadan kaybolması ile kırmızı bültene giren ilk şirket ünvanını aldı.

Yatırımcılara önerimiz ÇİLLER Menkul Kıymetlerin yeni ortaklık sistemi ile kazançlı bir çıkışı olacağı yolunda. Bu yüzden trend çizgisi 216'dan geçiyor. Eğer bu şirketin hissesi bu seviyeyi aşarsa hiç durmayın kağıtlarını kapışın.

TMKB (Türkiye Meşhur Kıymetler Borsası)'ndan sizlere verdiğimiz bu kadar tüyodan sonra henüz uzun vadeli yatırımlar konusunda karar veremediyseniz, şu anda gizliden bir gelişme gösteren Erbakan Finans, Arena Yatırım, Dinar Depremleri, Özer Düzer A.Ş., Fatih Terim Ortaklığından birer kağıt alabilirsiniz. Eğer kısa vadede bir yatırım düşünüyorsanız biraz riskli olmasına karşın Spor Loto, Milli Piyango ve altılı ganyan gibi şirketlere yatırım yapabilir trend ve mirendle uğraşmazsınız. Hem bunların borsa endeksi filan da yok. Bayiden bir kupon bulabilirseniz Loto için muhtelif karelere 8 adet çarpı koyacaksınız, piyango için dün gece kıçınız açıkta kalınca hani bir rüya görmüştünüz de sonu 32 olan bir bilet almıştınız ya işte ondan. Altılı ganyana gelince İstanbul Veliefendi Hipodrumu'na gitmenize gerek yok. Ankara yarışları başladı. Bu hafta Türk-İş Kupası koşusu var haftaya İnsan Hakları Kupası Koşusu öbür haftalar sırasıyla açık, şartlı, maiden ve satış koşuları. 3 yaşlı safkanların start alacağı bu koşularda size önerimiz Kondisyoner Bülo ve Antrenör Alpaslan'ın bu yarışlar için itina ile hazırladığı eski kurt jokeylerimizden Baba Sülo'nun kısrağı Tansu Bankodur tek geçebilirsiniz.

Borsada ve talih oyunlarda şansınız bol olsun.

CUMHUR GAZİOĞLU

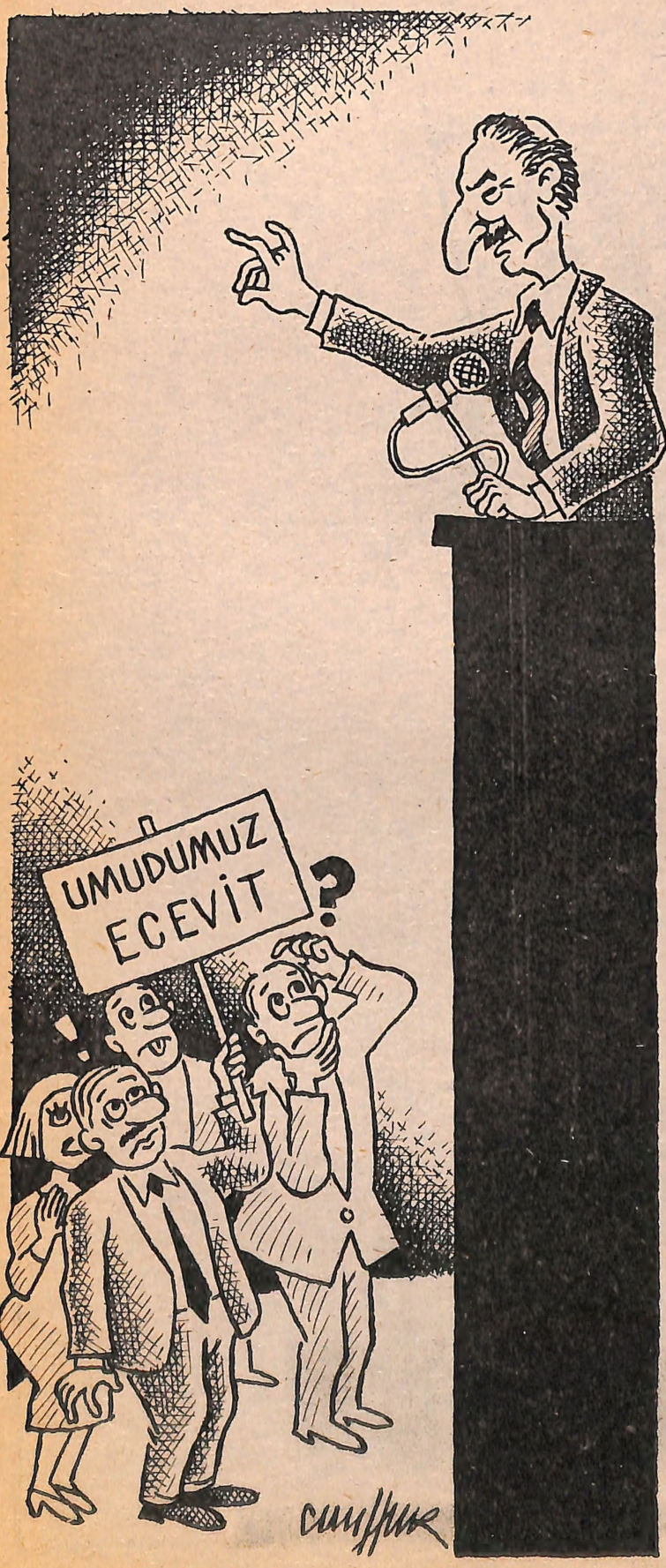

TREN PENCERESİNDEN

RUHİ TEK

KAHVE

Haydarpaşa-Adapazarı treni istasyonda durunca, kompartımandaki çocuk, annesini dürttü.

- Bak anne... Bir dolu kahvehane var dedi.

Karşılarında oturan yaşlı adam, çocuğun saçlarını okşadı. Gülümsedi,

- Yavrum, kahve ağacı kiraz ağacına benzer. İstanbul'a ilk kahve, 1543'lerde Kanuni Sultan Süleyman zamanında getirildi. İlk kahvehane de 1555'lerde açıldı. Aşağı yukarı dörtyüzkırk yıl önce.

Çocuk, bir pencereden dışardaki kahvehaneye, bir kahve ile ilgili konuşan "amca"ya baktı.

- İlk kahvehaneyi Halep'li Hakim ile Şam'lı Şems isimli adamlar açmış. O zamanlar kahvelerde keyif düşkünleri, okur yazarlar toplanır, kitap okur, tavla oynar, satranç oynar, sanat konuşmaları yapardı. Dostluklar kurulurdu. Halkın kahvelere akın etmesi imamları, müezzinleri, iki yüzlü sofuları kızdırırdı. Din bilginlerin kötülük ocağı olduğunu söyler, hatta meyhaneye gitmenin kahveye göre daha iyi olduğunu söylerdi.

Çocuk, karşısındaki "amca"yı dinler.

- Şeyhülislam Ebusuut Efendi, kahveyi yasaklayan bir fetva vermiş. Ne var ki zamanın padişahı bu fetvayı onaylamaz. Gel zaman git zaman III. Murat kahve yasağı koyar, 1592'de de kaldırır. Her sokakta bir kahvehane açılır. IV. Murat, 1633'lerde kahvehaneleri, buraya gelen halkın kadıları çekiştirdikleri, devlet yönetimini eleştirdikleri, yangınlara neden olduğu için kapatır. Kahve içmeyi de yasaklar. Bu yasaklara uymayan yüzlerce kişiyi öldürtür, pekçoğunun da elini ayağını kırdırır. İbret olsun diye bunları halkın göz önünde yaptırır.

Çocuk dikkat kesilir. Vagondaki diğer yolcular da ister istemez bu konuşmaya kulak misafiri olur.

- I. İbrahim zamanında 1940'larda kahvehaneler tekrar açılır. Hatta Vezirler bile kahvehane yaptırıp kiraya verir.

- "Gönül ne kahve ister, ne kahvehane

Gönül ahbap ister, kahve bahane"

Tren yavaş yavaş istasyondan çıktı. Çocuk trenin penceresinden dışarıyı seyretmeye başladı.

■

İLKELLER

Trenin tıkırtısı arasında iki yolcu birbirine seslerini duyurmak için çaba harcıyordu.

- İlkel düşünce tarzı kollektiftir. İlkel zihin, bunları çözümleyip mantıksal sıraya göre düzenlemez. Her zaman ön algılarla, ön ilişkilere bağlıdır. Prelojiktir. İlkel düşünce içinde objeler, varlıklar, olaylar aynı zamanda kendileri ve kendilerinden başka türlü olabilirler. Örneğin, Trumar'lar, kendilerini suda yaşayan hayvan zanneder. Burada bir özdeşlik sözkonusudur.

- Geri kalmış ülkelerde bu örneği yaşamak olasıdır. Demokrasi olmadığı halde, demokrasi içinde yaşadığını sanarlar. Kendileri buna inandığı için, başkalarının da inanmasını ister, inanmayana karşı zor kullanırlar.

- İlkeller, önceden bir sürü kollektif tasarımlar doludurlar. Bu nedenle canlı, cansız varlıklar onlara daima mistik özelliklerle dolu görünür.

15. ULUSLARARASI "NASREDDİN HOCA KARİKATÜR YARIŞMASI" ÖDÜLLÜ KARİKATÜRLER

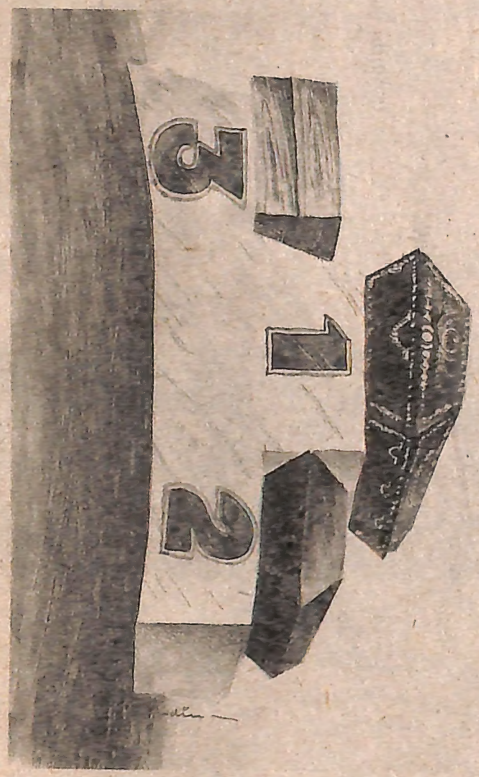

VİCTOR KUDİN (UKRANYA)
Başar Ödülü

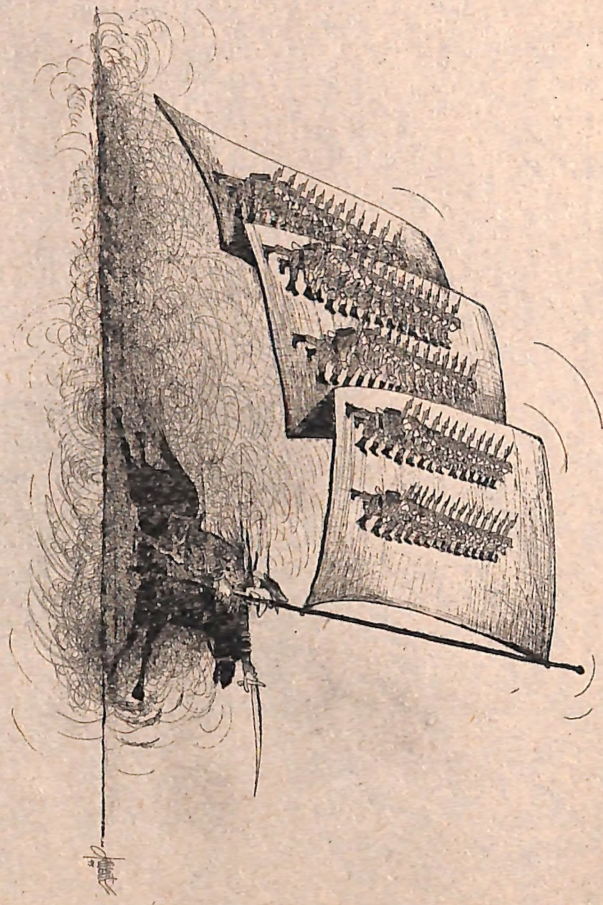

BÜLENT OKUTAN (TÜRKİYE)
Karikatürcüler Derneği Özel Ödülü

ALİ ULVİ ERSOY ONUR GECESİ KUTLANDI.

Karikatürcüler ve karikatür dostları ustaları Ali Ulvi Ersoy ile birlikte.

Karikatür sanatının 50 yıllık ustalarından **Ali Ulvi ERSOY** onuruna düzenlenen Mizah Gecesi, politikacı, gazeteci, karikatürcü ve karikatürseverlerin geniş katılımı ile **26 Ekim 1995** tarihinde **Ankara Palas**'ta (Devlet Konukevi) gerçekleştirildi.

Heykeltraş ve karikatürcü arkadaşımız Hüseyin TANYERİ tarafından hazırlanan "**Ali ULVİ'ye Saygı**" heykelciğinin, karikatür sanatının büyük ustalarından Necmi Rıza AYÇA tarafından verilmesinin ardından, **Ali Ulvi ERSOY**'a ayrıca Kültür Bakanlığı'nın Onur Plaketi de verildi.

"15. Uluslararası Nasreddin Hoca Karikatür Yarışması" ödüllerinin de dağıtıldığı coşku içinde geçen Mizah Gecesi'ne, çeşitli dönemlerde Kültür Bakanlığı görevini yürütmüş olan milletvekilleri Fikri SAĞLAR, Timurçin SAVAŞ, Ercan KARAKAŞ ve İsmail CEM'in yanısıra, yaptıkları esprilerle mizah yazarları Mert Ali BAŞARIR ve Musa AĞACIK renk kattılar.

İstanbul, Çorum, Sinop, Antalya ve İzmir'den gelen karikatürcüler için, **Ali Ulvi ERSOY**'u bu gecede onurlandırmak bir mutluluk kaynağı oldu.

Karikatürcüler Derneği Ankara Temsilciliği'nin tam kadro ile bulunduğu gecenin dileği, 1986 yılında da başka bir usta için düzenlenecek "Mizah ve Onur Gecesi"nde buluşulması idi.

Karikatürcüler Derneği olarak, karikatür sanatı için 50 yıldır kalem sallayan ustamız **Ali Ulvi ERSOY**'a bundan sonraki karikatür yaşamında başarılar diliyoruz.

MİROSLAV BARTAK / ÇEK CUMHURİYETİ

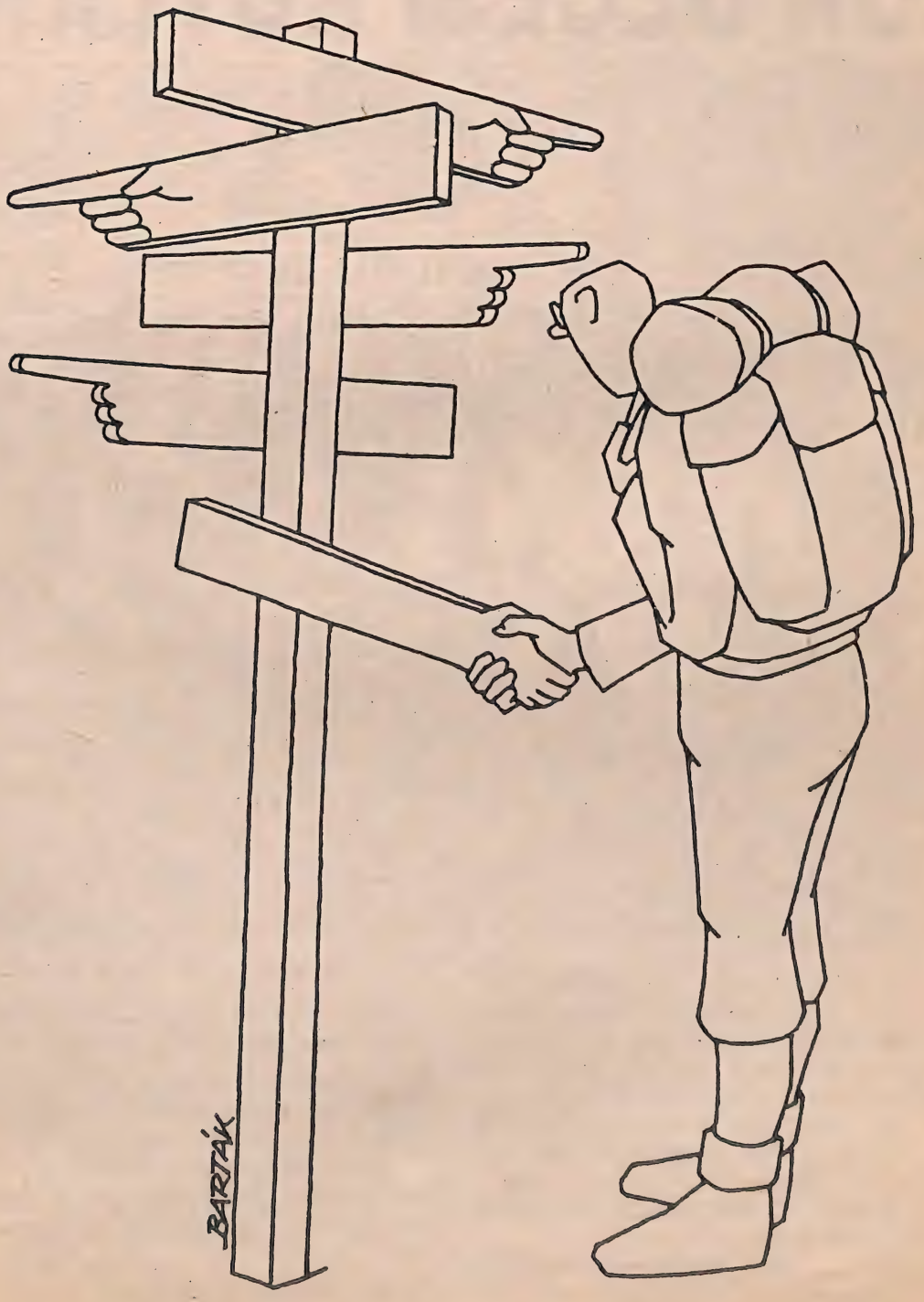

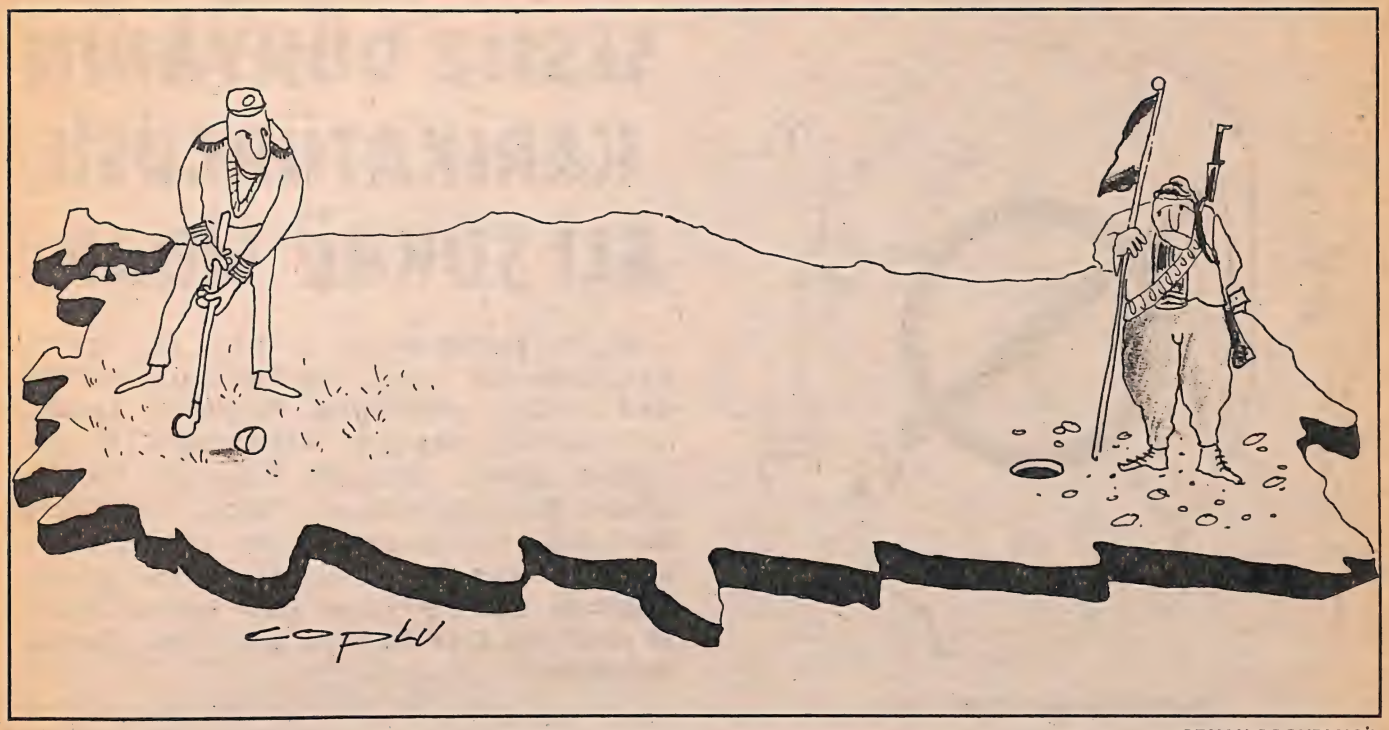

ORHAN COGUPLUGİL

HİCABİ DEMİRCİ

AHMET ERKANLI

Kendi Çizgisiyle Ali Şükrü Fidan

SESSİZ DÜNYANIN KARİKATÜRCÜSÜ ALİ ŞÜKRÜ FİDAN.

1961'de Balıkesir'de doğdu. Üç aylıkken geçirdiği ateşli bir hastalık yüzünden işitme yeteneğini kaybetti. İstanbul Yıldız Sağırlar Okulu'nda 6 yıl eğitim gördü. Ankara Sağırlar Okulu Sanat Kısmı'nı bitiren Fidan, 1978'den beri Ankara Hastanesi Diş Protez Merkezi'nde Diş Teknisyeni olarak görev yapmaktadır. Kendisi gibi işitme özürlü olan eşi THY'da büro görevlisi olarak çalışıyor.

■ Kakikatür çizmeye ne zaman, nasıl başladınız?

■ Çocukluğumdan beri resme karşı özel bir merakım vardır, fakat 1978 senesine kadar faal bir şekilde çizmiyordum. Sonra yağlıboya resimler yapmaya başladım; çevremdekiler de yetenekli olduğumu belirterek beni teşvik ediyorlardı. İlk büyük yağlı boya resim sergimi 1987 yılında Ankara'da Vakıflar Bankası Sanat Galerisi'nde açtım. Sergim büyük ilgi gördü ve bütün eserlerim (27 adet) anında satıldı. Çok övgü aldım. Tablo taleplerini yetiştiremez hale gelmiştim. Bu sergideki başarım beni kamçıladı. Daha başka sanat yollarını aramama ve karikatüre merak duymama neden oldu. 1990 yılında Ankara Sincan Belediyesi'nin Sakatlar Haftası nedeniyle düzenlediği karikatür yarışmasına katıldım. Bu yarışmada derecelendirmeye değer hiç bir eser bulunamazken benim karikatürüm mansiyon almıştı. Yeni arayışlarla sanatımı daha da geliştirmeye yöneldim. 9. Uluslararası Simavi Karikatür Yarışması'nda dünya bi-

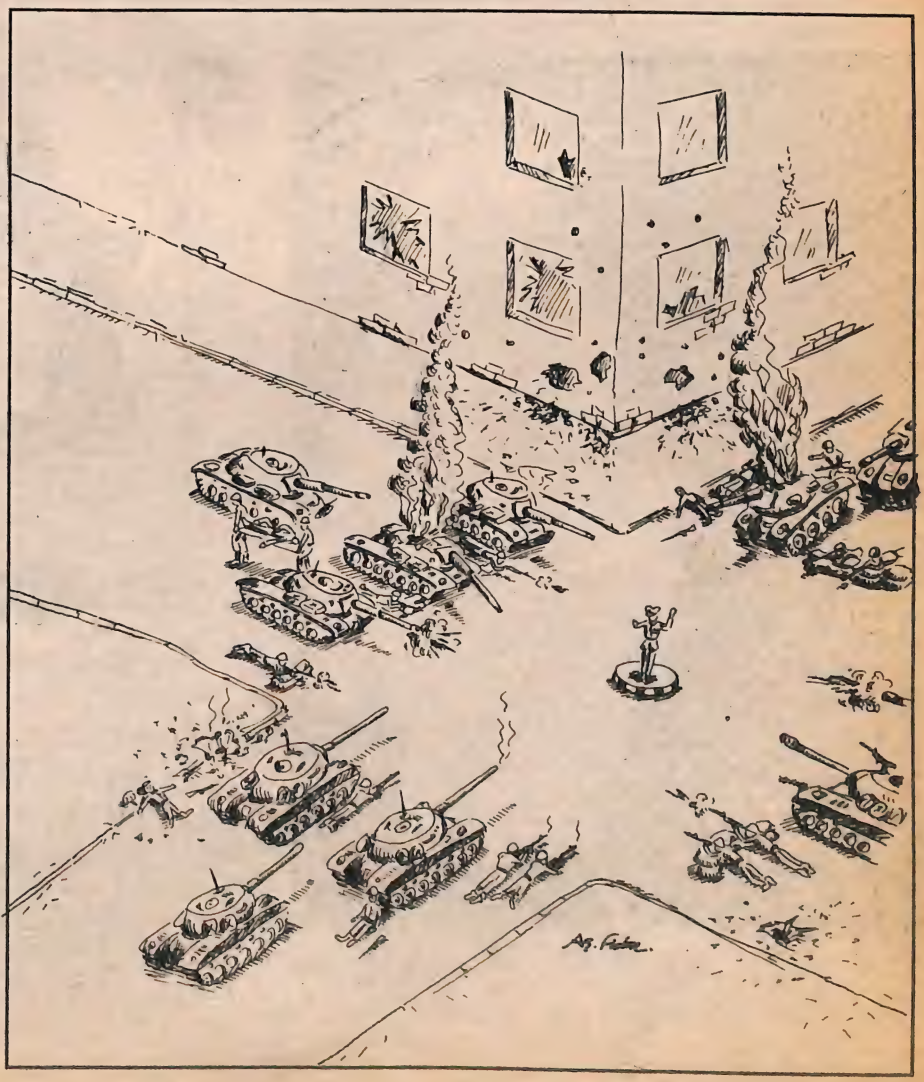

rinciliği kazanmak beni çok sevindirdiği gibi, karikatüre olan ilgimi daha da artırdı.

■ **Sizi etkileyen çizerler oldu mu? Beğendiğiniz ya da saygı duyduğunuz sanatçılar yanında, özellikle tarzını kendizine yakın hissettiğiniz birisi var mı?**

■ Evet oldu. Özellikle Türkiye'de 20-25 kişi var. Genelde hepsinin çizgisi çok güzel ama ben direkt olarak herhangi bir çizerden etkilenerek çizdiğimi zannetmiyorum. Karikatürdeki tiplerimi daha çok çocukluğumda çizmiş olduğum tipleri geliştirerek, kendime özgü bir çizgi tekniği bularak yarattım. Ancak, "Ben çok iyi bir karikatürcüyüm" iddiasında değilim. Kendimi daha da geliştirmeye çalışıyorum. Düşüncelerimi çizgilerime aktarmak benim için önemli.

■ **Çizgiyle mizah yapma tanımından yola çıkarak sorarsak, karikatür nedir sizce? Karikatürlerinizle en genel anlamda vermek istediğiniz mesaj nedir?**

■ Karikatürlerimle insanlara sevgi ve barış çağrısı yaparak çevre ve doğa konularına dikkatleri çekmek istiyorum. Güldürü aracı olmasına rağmen karikatürü sadece bu anlamda algılamıyorum.

■ Karikatür bence, diğer sanat dallarının uluorta ortaya koyamadığı gerçekleri mizah maskesi altında açıklayabilen tek sanattır. Bu yüzden çekinmeden, siyasi içerikli olsun olmasın, bütün düşüncelerinizi mizah maskesi altında çevrenizdekilere söyleyebilir, hissetirebilirsiniz.

■ **Son yıllarda yurtiçinde ve yurtdışında katıldığınız hemen her yarışmada ödül aldınız. Bu başarıyı neye borçlusunuz? Kazandığınız ödüllerin size ne gibi katkıları oluyor?**

■ Bu başarıyı sürekli ve düzenli olarak çalışmaya borçluyum. Kazandığım her ödül beni daha çok çizmeye, kendimi geliştirmeye itiyor. Zaten yarışmalara kendimi sınamak, yaptıklarımın değerini anlamak için katılıyorum.

■ **Önümüzdeki sürece ilişkin planlarınız nedir?**

Kişisel bir karikatür albümü bastırmayı, her türlü insani koruma dernekleri ile ilişki kurarak çalışmayı ve kendimi daha geniş kitlelere duyurmayı hedefliyorum.

■ **Tayvan'da gerçekleştirdiğiniz sergiden sözeder misiniz?**

9 Haziran 1995 tarihinde Belçika'da 36. Uluslararası Knokker Heist Karikatür Festivali'ne katıldım. Basın Ödülü kazanmıştım. Ödül töreni sırasında çekilen kurada eşim Elif, 2 kişilik gidiş-dönüş Amsterdam-Taipei uçak bileti kazandı. Tayvan'da kalacağım 5 gün içerisinde bir karikatür sergisi açmayı düşündüm. Tayvan'daki Türk Ticaret Ofisi'nden Sayın Yüksel Söylemez'in büyük yardımlarıyla Taipei Metro the Mall'de sergimi açtım. (28-31 Ağustos 95) Sergim Tayvan'da açılan ilk Türk sergisi oldu. Tüm gazeteler bu sergiyi haber yaptılar.

ULUSLARARASI YARIŞMALARDA KAZANDIĞI ÖDÜLLER.

1991'de 9. Uluslararası Simavi Karikatür Yarışması'nda Birincilik Ödülü

1992'de 13. Uluslararası Yomiuri Karikatür Yarışması'nda Citation Özel Ödülü. Belçika'da Anvers Üniversitesi'nde "Yabancı Düşmanlığı ve Avrupa'daki Göçmenlerin Uyum Sorunları" konulu yarışmada İkincilik Ödülü.

1993'de 13. Uluslararası Nasreddin Hoca Karikatür Yarışması'nda Büyük Ödül.

1995'de 16. Uluslararası Yomiuri Karikatür Yarışması'nda Altın Ödül. Belçika'da 36. Uluslararası Knokker Heist Karikatür Festivali'nde Basın Ödülü.

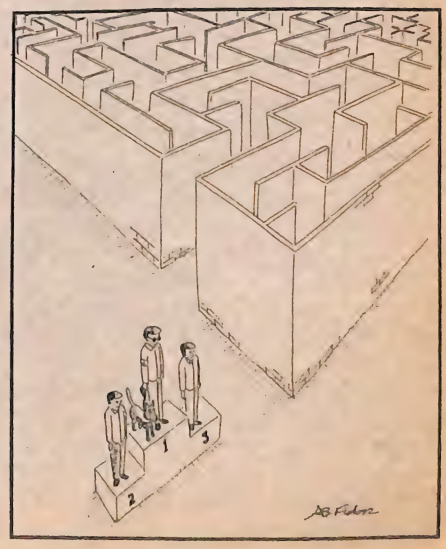

ÇİZGİ ROMAN SERÜVENİ

LEVENT CANTEK

ROMANTİZMİN ÇİZERİ FARUK GEÇ

Faruk Geç, ülkemizin en eski çizgi romancılarından biri. Ellili yıllar ortasında Hürriyet Gazetesi'ndeki aşk ve his öykülerini (soap-opera) çizerek mesleğe başlayan Sanatçı, yurt dışında yaptığı çalışmaların haricinde tüm çalışmalarında bu çizgiyi sürdürdü. Doksanlı yılların hemen başlarında basında zuhur eden Asil Nadir vakası ve ona binaen gelişen yıkıcı deveranlar neticesinde kendini emekliye ayırdı. Hem çizgi roman yapmanın zorluğu hem de yeni gazetelerin tüccar zihniyetlerinden sıkılan Geç, eski işlerini pat sat kimi gazeteler satsa da artık değil çizgi roman yapmak, anlaşılmamak, yaptığı işe saygı duyulmaması, emeğinin karşılığını alamamak gibi sebeplerle neredeyse mesleğini konuşmak bile istemiyor. Aşağıda kendisiyle yaptığım uzun bir konuşmanın ana hatlarını bulacaksınız.

- Siz de sanıyorum çekirdekten yetişen çizerlerdensiniz, nerede ve nasıl başladınız? Ben ilk önce onu sorayım isterseniz.

Ben Türkiye Yayınevi'nde çalışarak işe başladım (1948). Bir bir Roman'da Mandrake'yi çizerek başladım. Daha doğrusu kopyalıyordum. O dönem Weekly'den gelen renkli sayfaların o biçimde basılmasına imkan yoktu. Siyah beyaz kopya ediliyordu. Daha sonra renk atılıyordu. O aralar Galatasaray Lisesi'nde okuyorum, yaptığım her sayfa için iyi para alıyordum, hoşuma gidiyordu. Cemil Cahit (Cem) vardı işin başında, bana önce bunlarla başla, sonrasına bakarız dedi. Bana nasıl yapıldığını, aydınger kağıdı alırsın koyarsın üzerine, yapıştırırsın, aynen çizgileri kopyalarsın diye anlattı. Baktı, oluyor, tamam dedi. Sonra 1001 Roman'dan hikayeler vermeye başladı. O hikayeleri resimlemeye başladım. Sonra Hafta Dergisi'nden hikayeler vereceğim dedi. Orada tercüme hikayeler yayınlanırdı. Bugün o tarz dergiler yok! Değişik, aktüel konuların dışında resimlendirilmiş hikayeler de vardı. Ben story telling pictures denilen bir türde illustrasyonlar yapıyordum.

- Peki Hürriyet'te nasıl başladınız? Bildiğim kadarıyla Şevki gazeteden ayrılıp Amerika'ya gidiyor, siz de onun yerine mi başladınız? Hürriyet'e ne kadar zaman önce gittiniz?

Bana 1955'te Hürriyet'ten teklif geldi. Şevki'nin yerine resimli roman yapabilecekler mi veya yapmak isteyenlerin deneme leri vardı. Şevki'nin yaptıkları tutulan, okunan bir köşeydi. Ama yapılanlar gazete yöneticilerini pek tatmin etmemiş ki, bana bir de sen dener misin? diye sordular. Denemek istedim. O dönem bu işler İtalyan foto-romanlarından tercüme yapılıyor, kopyalanıyordu, yani foto-romandan çizgiye çevriyorduk.

- Dönem çizgilerinin birbirine benzeme sebeplerinden biri de bu olsa gerek.

Bilmiyorum. Tarz olarak Şevki'ninki farklıydı, cinisi farklıydı. Ben daha az çizgiye indirdim. Alex Raymond tarzını beğeniyordu öyle çalışmaya gayret ediyordum. Yaptığımı beğendiler. Böylece bu tarzı 1967'e kadar sürdürdüm. Fakat arada 1962-1963 yılları arasında Paris'te Opera Mundi'de çalıştım.

- Savaş hikayeleri çizdiğinizi duymuştum. Paris'te mi yaptınız o işleri?

Hayır, o daha sonra İngiltere'de oldu. Opera Mundi ile tarihi konularda çalıştık. 17 ve 18 yüzyıl dönemine ait çalışmalardı. Ama bu arada Hürriyet'e hiç ara vermiyorum. Hazırlayıp, oradan gönderiyorum. 1966'da İtalya'ya gittim. Daha doğrusu Galip (Bulkat) diye bir arkadaş, bir resimli roman ajansında çalışıyordu. O çalışırken ajans yöneticisi Hürriyet'i görmüş, çizgilerimi beğenmiş. Galip'e acaba benimle çalışır mı diye sormuş. Sonra Galip bana bir mektup yazdı, durumu anlattı. Kabul ettim. İtalya'dan bana hikayeler - İngilizce textler yolluyorlardı. Ben resimleyip geri yolluyordum. O yaz İtalya'ya gittim. Orada Fleetway Publication direktörü ile de tanıştım. Ona İngiltere'de çalışmak istediğimi söyledim. Kartını verdi, aramamı istedi. Londra'ya gittiğimde onu ziyaret ziyaret ettim. Bana yakın ilgi gösterdi. Ne tür bir çalışma yapmak istediğimi sordu. Fleetway çok çeşitli dergiler çıkartıyordu. O aralar revaçta olan harp hikayeleriydi. Yapar mısın? dedi. Yaparım dedim. Baştan bana kolay görünüyordu. Ama öyle olmadığı ortaya çıktı. Herşeyi yerli yerine oturtmak çok zor. Düşünün bir Nazi askeri çizeceksiniz, bütün detaylarıyla kaskıyla, ceketiyle ya da paltosuyla çizeceksin. İngiliz silahı, başka Alman silahı başka.. bir sürü detay anlıyacağınız. Velhasıl bütün bunları öğrenmek zaman aldı. Daha doğrusu çizgi romanın nasıl olması gerektiğini ben orada öğrendim. Burada bir şey çizersiniz, adamın eline bir tüfek verirsiniz, bu tüfek yanlış diyecek kimse çıkmaz. Çıksa bile oran olarak çok azdır. Pek ilgilenen olmaz. Bu söylediklerime yazı işleri müdürleri de dahil! Kimse bilmez bu işi! Bizde ne yapsanız gider. Ama orada çiziyorsunuz. Editör bir sürü ayrıntı hatası buluyor. Tek tek gösteriyor. Varın siz farkı düşünün. İngiltere'deki iş iki yıl sürdü. Daha doğrusu bir yıl kadar sonra geri döndüm. İşleri buradan yolluyordum. Çünkü halen bir taraftan da Hürriyet'te çalışıyorum. Ama bunalmaya başladım. İki iş birarada yürümez oldu. Aslında Türkiye'ye tekrar Londra'ya gitmek amacıyla gelmiştim. Başka nedenlerle gidemeyeceğimi anladım ve bıraktım işleri. Bütün bunlar 1967 yılına kadar sürdü. Sonra neden daha değişik, bizden olan bir şeyler yapmıyorum diye düşünmeye başladım. Kafamda projeler oluşunca, Haldun Simavi'yle konuştum.

Ben artık bu tarz işler yapmak istemiyorum, daha bizden, daha gerçekçi konular işlemek istiyorum. Öylece başladık. Simavi'nin istediği bir hafta on günde bitecek kısa öykülerdi. Gerçi hiç kısa tutamadım. İlk yaptığım bile bir ay kadar sürdü.

- Boğaziçi rüzgarlı'ydı adı değil mi?

Bravo! Hareket noktamız gerçek bir olayı alıp işlemek. Bu böyle sürüp gitti. 1981 yılına geldik.

Peki ben bu arada bir şey soracağım. Aşk Hikayesi filmini çizgi roman yaptınız sanıyorum. O nasıl oldu. Filmin çizgisini hayli yakalamışsınız.

Valla ben de sonradan seyrettim. Görme olanağım olmadı. O da gündemde, gazetelerde resimler çıkıyordu. Sinema önünde kuyruklar, ağlayanlar.. Aklıma geldi. Neden güncel bir konuyu resimli roman yapmayalım diye.. Necdet Sander filmin romanını yayınlamış. Romanı çizmek için onlara telif ödedik. Romanı senaryo haline soktuk. Bulabildiğim kadarıyla oyuncuların fotoğraflarını buldum.

Bizde adet öyledir. Bir şeye karar verildi mi hemen yap derler. Yahu hazırlık safhası? Sen yaparsın, edersin, bulursun.. Velhasıl romanı çizmeye başladık. Filmi görmediğim için bilmiyordum. Çizdik, ettik bir şeyler. Fakat film geldikten sonra seyrettiğimde yaptıklarım ile pek farklılık göremedim.

Faruk Geç ile yaptığım görüşmenin, seksenli yıllar ve yakın akrabası Sezgin Burak ile ilgili bölümlerini başka sayılarda yayınlıyabilmek umuduyla, gelecek ay buluşmak üzere sevgilerimle kalın.

MURAT ÇİFTÇİ

ALPER SUSURLU

SERHAN DÖNMEZ

İSMET LOKMAN

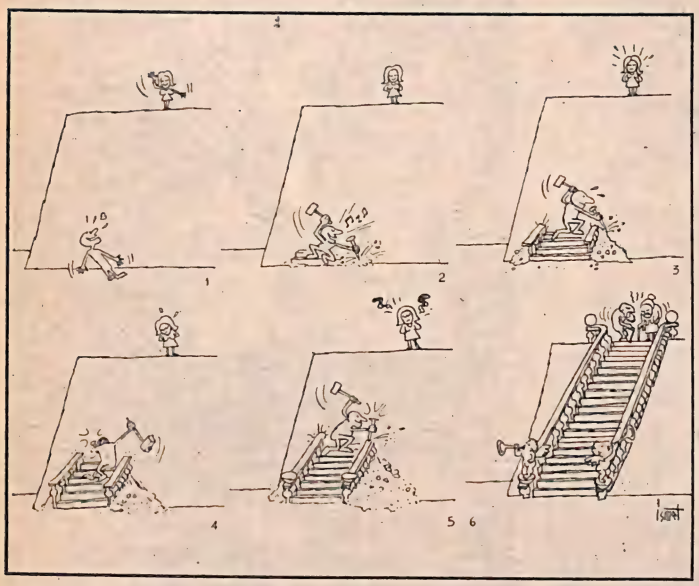

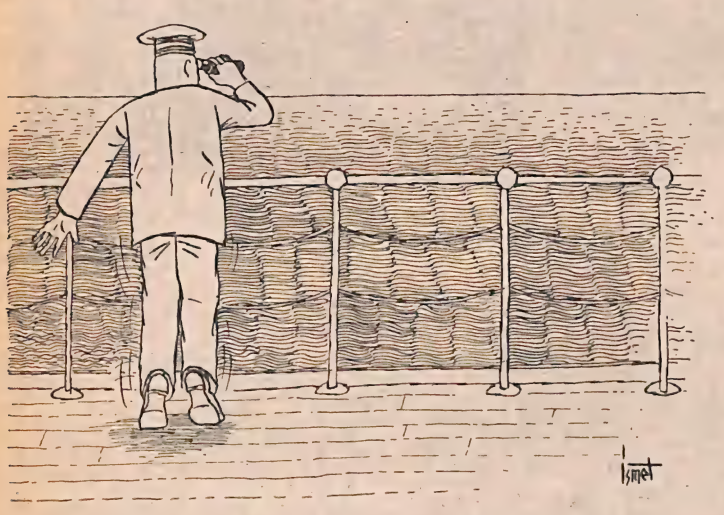

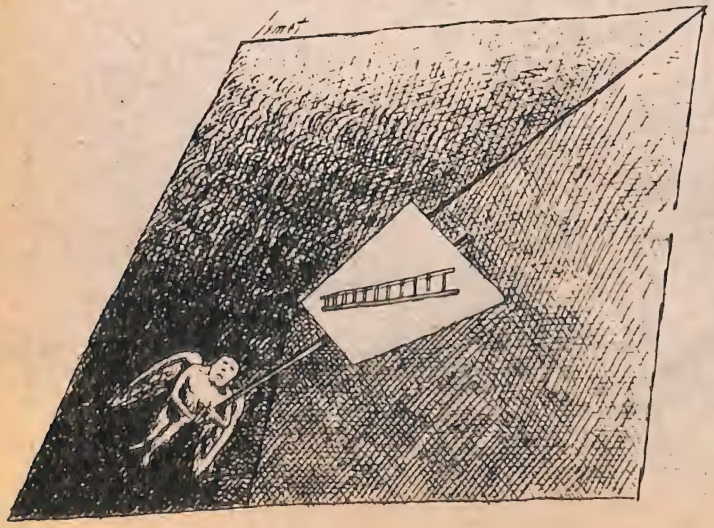

KARİKATÜRİST ANEKTOTLARI

■

Yener ÇAKMAK

■

KARİKATÜR'DE BULUŞTUK

Çetin A. Özkırım anlatıyor:

Bir zamanlar rahmetli Sedat Simavi'nin "KARİKATÜR" isimli bir mizah dergisi çıkardı. Elimiz kalem-fırça tutmaya başladığıda, bu dergi düşlerimize girerdi. Ramiz'lerin, Muhittin Etingü'lerin, Sedat'ların, Sedat Nuri İleri, Tahsin Öztin'lerin karikatür çizdikleri bu dergide bir gün bizim de karikatürlerimizin yer alabileceğini aklımızın kenarından bile geçiremezdik. Ama, bir gün bu derginin lokomotif ismi Ramiz oradan ayrılıp kendi adına bir başka mizah dergisi çıkarıverdi. Adı: "MİZAH". Böylece "KARİKATÜR"ün kapıları gençlere açıldı. Açanın anısına selâm olsun... O büyük kapıdan küçücük bizler girdik. Bizler dediğim, Semih Balcıoğlu, Nehar Tüblek, Altan Erbulak, Hüseyin Mumcu, Nuri Saran, Eflâtun Nuri ve ben...

Başkaları da var ya, şimdi isimleri gelmiyor aklıma.

(Ses, sayı:38, 16 Eylül 1972)

■

CEMİL CEM VE KARİKATÜR SANATI

Cemil Cem, karikatür üstüne düşüncelerini şöyle özetliyor:

Karikatür, sanatın zübdesidir (en seçkin parça, öz), O da bir heyecan ifade eder. Mizah şekli alması ifadesinin daha kuvvetli olması için olsa gerektir. Çok büyük ressamlar karikatür yapmışlar ve bir iki çizgiden ibaret olan o eserleri, san'at ve kuvvet itibarı ile en büyük tablolarından hiç de aşağı kalmamış ve ölmez sayılmıştır. Bence beşerin çirkin görebileceği hâdiselerin hakiki mahiyetini (içeriğini) meydana koyan karikatür mutlaka güldürmez. Onun bir hakikatı ifade etmesi, düşündürmesi lâzımdır.

Karikatür daima müsait (uygun) zemin ve zaman ister. Bizde de öyle olmuştur. Meselâ, 93'de (1877) biraz canlanır gibi olan karikatür, İstibdattaki tazyıkların hafiflediği zamanları kollamıştır. O zaman bizde de karikatür pek iptidai idi (ilkeldi). Meşrutiyetin ilânı ile açılan devrede de, yine bu iptidailikte göründü. Fakat süratle inkişaf etti (gelişti). Bugün en müterakki (ilerlemiş) memleketlere nazaran (bakarak), geri kalmadığımız san'atlardan biri halindedir. Muhakkak ki onlarla atbaşı gidiyoruz.

Feridun Kandemir, Yedigün, 19.2.1936, No. 154

"Üstad Cem" röportajından alıntı.

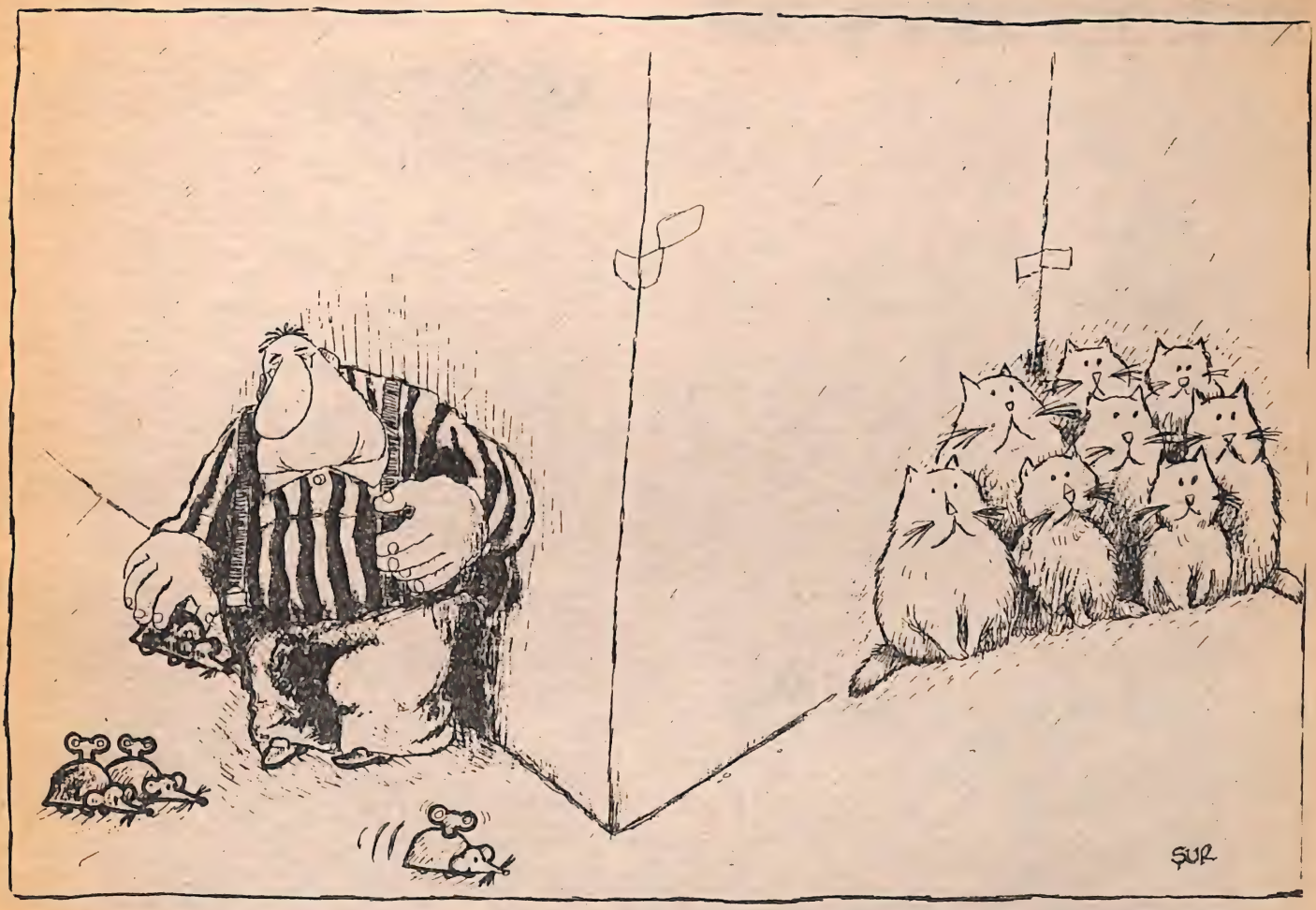

ALI ŞUR

BEYAZ PERDE

OĞUZ GÜREL

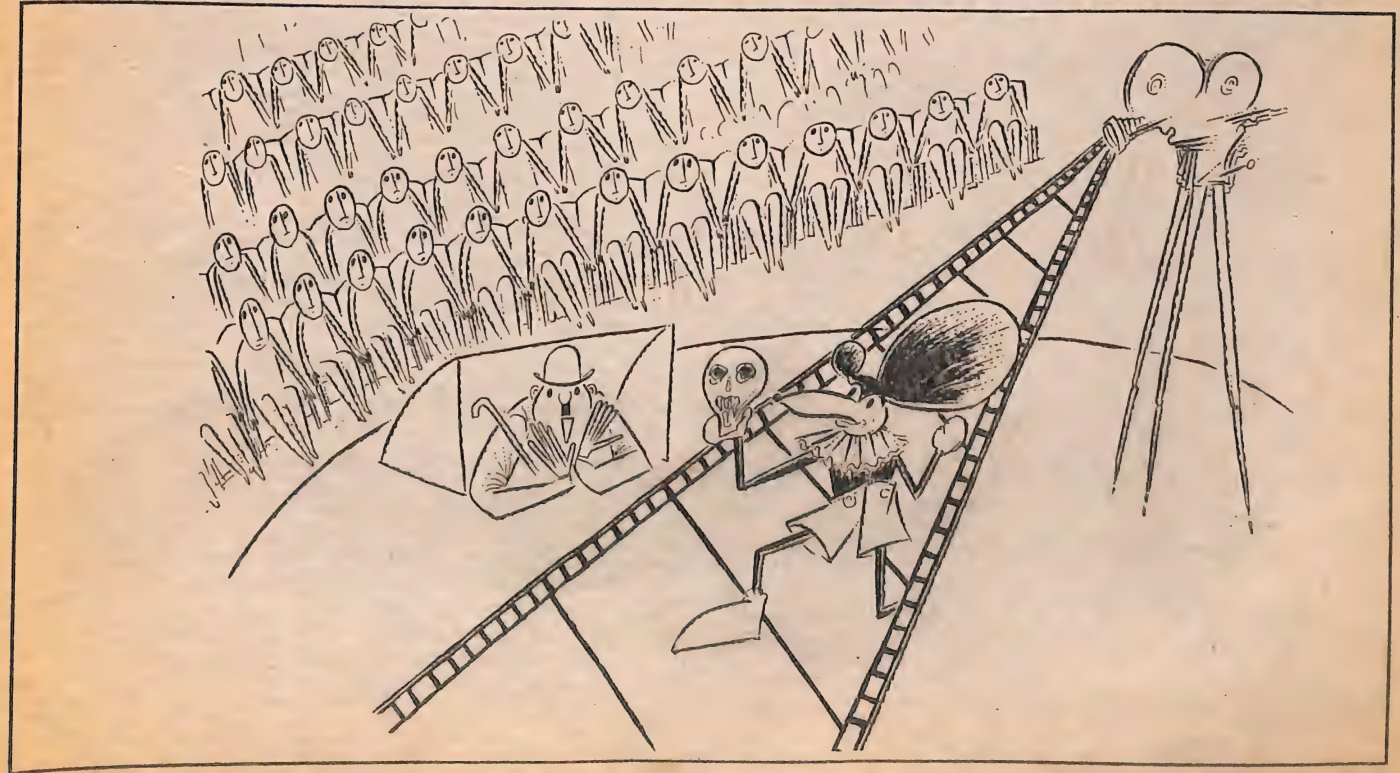

ALTAN ÖZESKİCİ

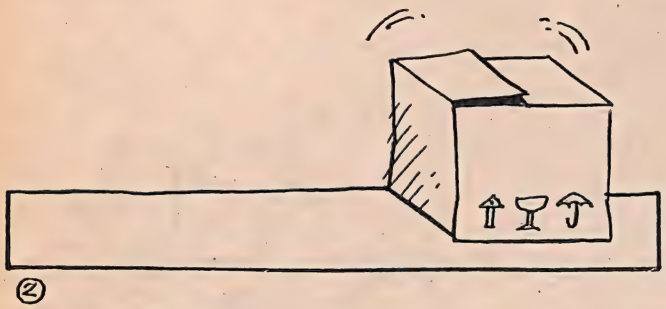

②

③

④

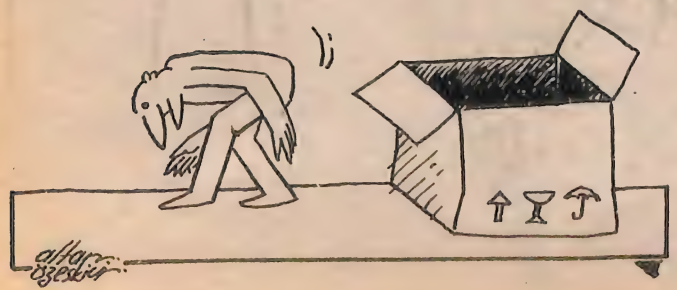

UNUTKANLIKLAR

ÇİZGİ YERİNE

A. MÜMTAZ İDİL

Ünlü kişilerin tuhaflıkları herkesin ilgisini çeker. Ya kendinizden bir parça ararsınız bu tuhaflıklarda ya da yakınınızdaki insanların yeteneklerini sınırlamakta, onları tanımakta ölçü olarak kullanırsınız. Kimi zaman bu tuhaflıkların ucu öyle yerlere gelir dayanır ki, Almanya'nın İkinci Dünya Savaşı'nın sonunda teslim oluşunda, ünlü general Hidenburg'un kişisel gururunu korumak için en yakın dostu general Groener'i nasıl kullandığını şaşarak okursunuz.

Tuhaflıklar bence yaşamın çiçek bahçeleri, güzellikleri. Özellikle, dünyanın gidişinde kilometre taşı olmuş insanların masum unutkanlıkları, onların da sıradan birer insan olduklarını hatırlatması insana dehşetli keyif veriyor. Yalnızca unutkanlıklarla ilgili yüzlerce öykü sıralamak mümkün. Genelde bu tür "anekdotları" yazıların içine serpiştirmekten yanayım, hem yazıyı güçlendirmesi hem de küçük bir hoşluk vermesi açısından. Ama burada bir demet unutkanlık örneği vermek istedim.

Leonardo da Vinci'nin nasıl olup da çağının en büyük unutkanı olduğunu, unutmamak için notlarını tuttuğu defterlerini de kaybettiğini biliyor muydunuz?

O. Herny'nin, işlemediği bir suçtan dolayı 5 yıl hapis yattığını...

16. yüzyılın önemli yazarlarından Sir Walter Raleigh'in ayakkabılarını incirlerle süsleyip, kulaklarına elmas küpe taktığını. Raleigh'i, kraliçenin ayaklarına çamur sıçramasın diye eşarbını yere atmasından dolayı iyi tanırsınız sanırım. Ama aynı Raleigh'in düzyazı ve şiir çalışmalarının yanında, fizik, kimya, matematik gibi pozitif bilim dallarıyla uğraştığını pek az kişi bilir. Hele bazı ilaçların ilk patentinin bu zata ait olduğunu...

Edison da unutkanlığıyla ünlüdür. Asistan arkadaşlarıyla bir sabah odalarında kahvaltı beklerken, Edison'un içi geçer, yeniden uykuya dalar. Kahvaltılar gelip, arkadaşları silip süpürdükten sonra, biri boş tepsiyi Edison'un kucağına bırakır. Edison uyanıp da boş tepsiyi önünde görünce önce biraz afallar, ardından da kahvaltı yaptığını düşünerek, tepsiyi kenara itip, bir sigara yakar.

Edison ve Leonardo'ya inat, Sezar'ın da dehşet bir hafızası olduğu, emrindeki binlerce askerin ismini ezbere bildiği söylenir.

Charlie Chaplin'in 7 yıl birlikte çalıştığı sekreteri Carlyle Robinson'un görevi, ünlü yönetmenin hatırlaması gereken her şeyi hatırlatmaktı. Ama Chaplin, sevgili sekreterinin soyadını yedinci yılın sonunda bile öğrenememiştir.

Unutkanlıklar içinde beni en çok güldüren ünlü İngiliz şairi Sir Walter Scott'unki oldu. Yine kısaca bir yazıda kullanmıştım bu unutkanlığı. Scott, kendi gibi İngiliz olan Lord Byron'a müthiş bir hayranlık duyan bir şair. Bir gün, bir şiir toplantısına katılır. Sahnede, okunan şiiri Byron'un şiiri sanıp, avuçları patlayıncaya kadar alkışlar. Öyle ki, alkışlar susar, herkes yerine oturur, bir tek Scott hala alkışlamaktadır. Sonunda arkadaşlarından biri ceketinin ucundan çekip, onu uyarır: "Scott, ne yapıyorsun? Biraz abartmıyor musun. Okunan şiir senin şiirin... Biraz ayıp oluyor."

Abraham Lincoln, bir şeyi hafızasına kazımak istediğinde o şeyi yüksek sesle birkaç kez tekrarlamakla, Roosevelt ise, ikinci kez karşılaştığı insanlara adıyla seslenmekle ünlüdür. Roosevelt okumaya daldığında, çevresinde olan hiçbir şeyin onu rahatsız etmediği söylenir. Bir keresinde Brezilya'da insan ayağı değmemiş ormanları görmek ister, dostlarıyla birlikte toplanıp giderler. Akşam kamp kurulur. Arkadaşları çadır kurmaya başladığında, o kamp iskemlelerinden birine oturup, Gibbon'un "Roma imparatorluğunun yükselişi ve çöküşü" adlı kitabı okumaya başlar. Dostları, ne kampın gürültülü temposunun ne de çevredeki vahşi hayvan uğultularının onu rahatsız etmediğini anlatırlar.

Belediye otobüsünde kendi kızını başkasının çocuğu gibi dalgın dalgın seven, "adın ne bakayım senin sevimli yumurcak?" diye sorduğunda da "Marta Einstein. Baba saçmalıyorsun!" cevabı alan ünlü Einstein, Berlin'de bir taksiden inerken şoföre eksik para verdiğini sanıp, saymasını ister. Şoför parayı sayar, arkasını dönüp: "Para tamam, der, anlaşılan senin rakamlarla aran pek hoş değil."

Unutkanlıklar çok hoş da, bir gün sevgilinizle yattıktan sonra ona çıkarıp bir milyon vermeniz vahim sonuçlar doğurabilir. Daha da vahim olanı, onun da size paranın üzerini vermesi tabii...

Unutalım gitsin.

HÜSEYİN ÇAKMAK

ATEŞ KEEES — **MUSTAFA BİLGİN**

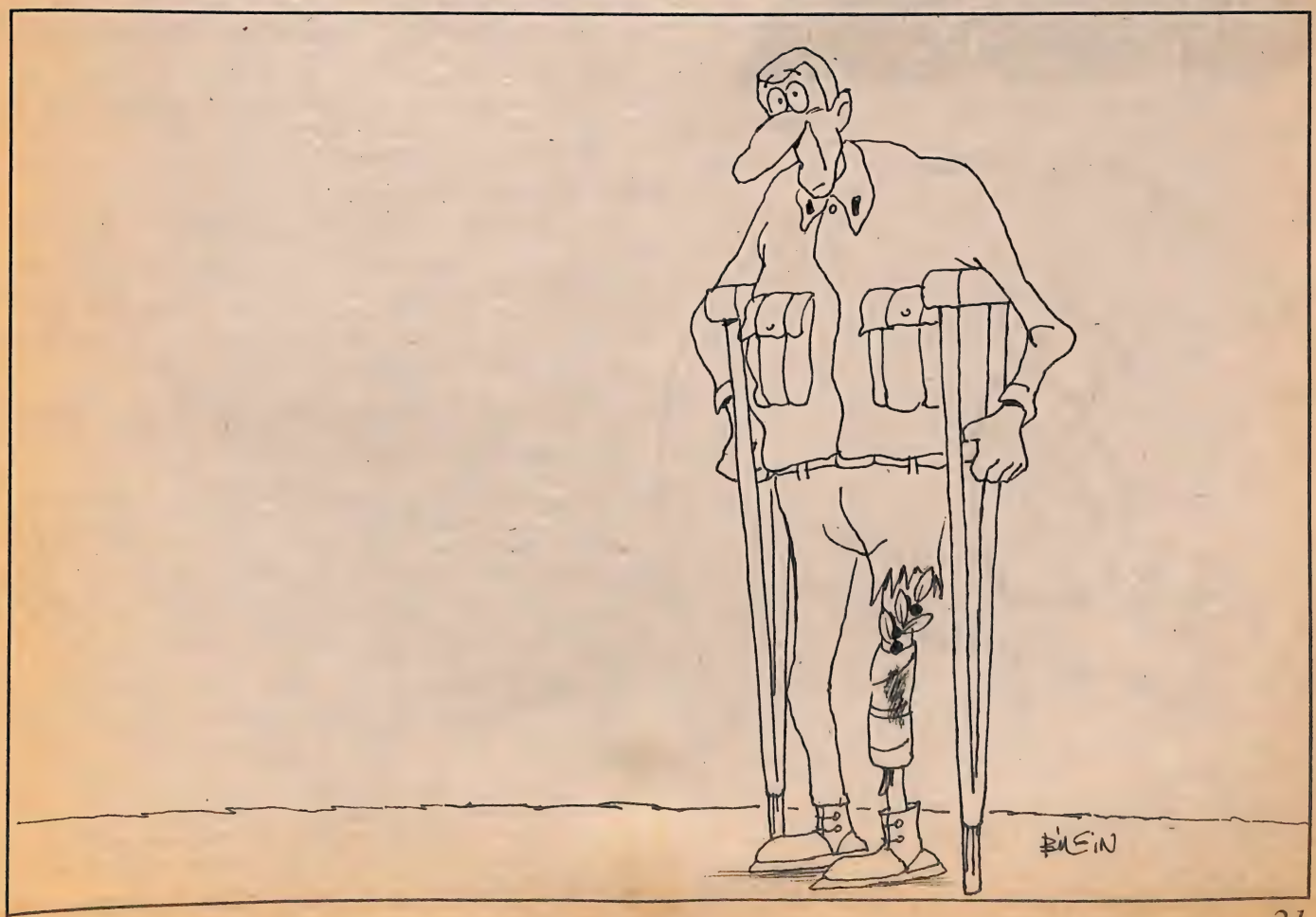

HABERLER

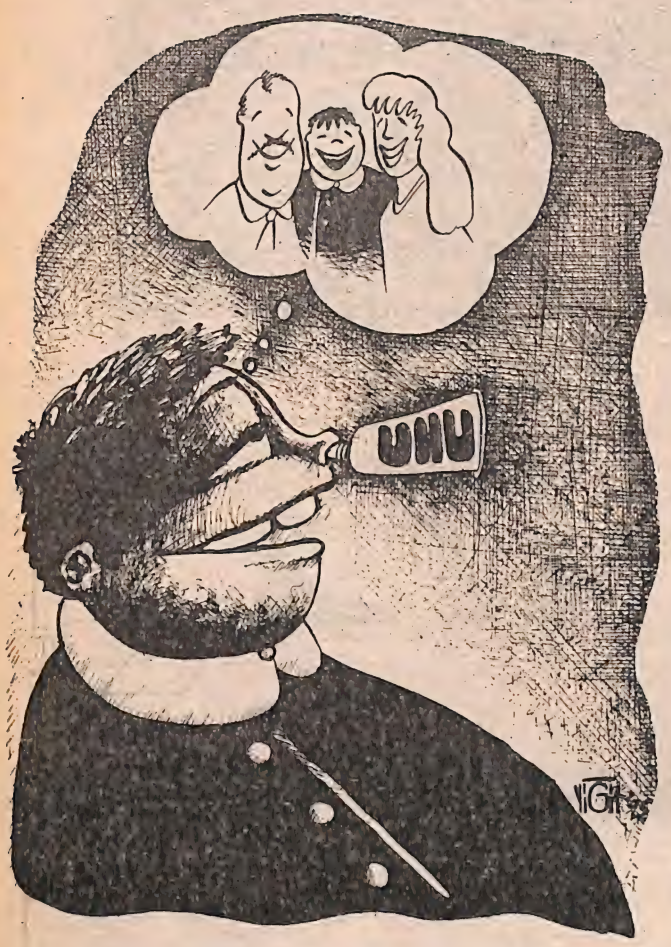

YİĞİT ÖZGÜR

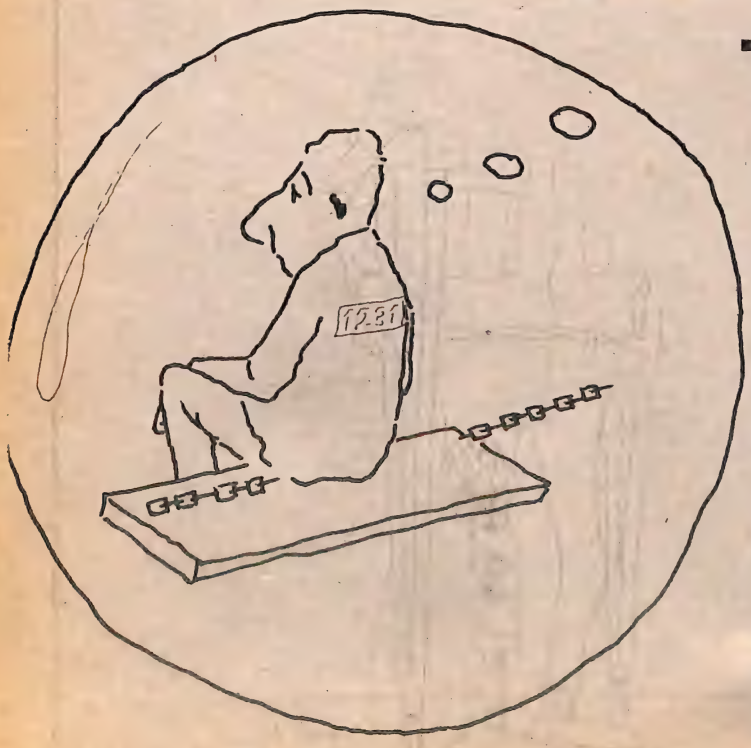

HİKMET CERRAH

■ **İZMİR'DEN ÇİZGİLERLE**

Karikatür sanatçıları Mustafa Yıldız, Tufan Arkayın, Levent Dağaşan, Halis Dokgöz, Hasan Efe, Hasan Gümüş, Cem Koç, Kürşad Koçak, Atatürkçü Düşünce Derneği'nin katkılarıyla Efes Arkeoloji Müzesi'nde, "İzmir'den Çizgilerle" başlığı altında karikatür sergisi açtılar.
Sanatçı dostlarımızı kutluyoruz.

■ **UĞUR PAMUK'UN SEÇTİKLERİ**

Karikürcü arkadaşımız Uğur Pamuk, Çorum'da yayınlanan "Merhaba" isimli günlük gazeteye "Türk ve Dünya karikatürlerinden" başlığı altında karikatürleri Çorum'lu sanatseverlerin beğenisine sunuyor.
Uğur Pamuk'u bu çabasından dolayı kutluyor, arkadaşlarımızın Merhaba Gazetesi - Çorum adresine çalışmalarını göndermelerini diliyoruz.

■ **ZİNCİRLİ ÖRDEK 80 YAŞINDA**

Fransız politikacılarının korkulu düşü, hırsızların ve dolandırıcıların baş belası ünlü siyasal mizah gazetesi "Zincirli Ördek" sekseninci yıldönümünü kutluyor.
"Ye Canard Enchaine" adıyla ilk sayısı 10 Eylül 1915'te basılan Zincirli Ördek"in sekseninci yıldönümü, Herald Tribune, Die Welt ve Le Monde gazeteleri başta olmak üzere, dünyanın en saygın basın organları tarafından kutlandı ve tarihçesine yer verildi. "Zincirli Ördek'in en önemli özelliği, bağımsızlığını koruyabilmek için ilk sayısından bu yana reklam almaması. Reklam gelirlerinden yoksun olan gazete, buna karşın Fransa'nın en zengin ve ekonomik yönden en sağlam basın organı sayılıyor. Prensip olarak bankalardan da kredi almayan "Zincirli Ördek", yatırımlarını kiraya verdiği büyük iş hanlarına yapıyor ve pek çok gayri menkulün sahibi.
Pek çok Fransız hükümetinin düşmesine neden olan ekonomik skandal ve yolsuzluk haberleriyle ün yapan gazetenin son yirmi yıldaki en önemli yayınları; Cumhurbaşkanı **Valery Giscard d'Estaing**'in seçimleri yitirmesine yol açan "Elmas Yolsuzluğu", sosyalist Başbakan **"Pierre Beregovoy"**un intiharına yol açan bir milyon franklık rüşvet haberi ve son olarak çengel attığı Cumhurbaşkanı **Jacques Chirac** ile Başbakan **Alain Juppe**'nin belediye evlerinden "torpille" edindikleri düşük kiralı lüks apartman daireleri.

■ **KARİKATÜRLERLE İSTANBUL**

Şehir Planlamacıları Odası, İstanbul'un çarpık ve plansız gelişiminden doğan sorunları işleyen karikatürleri biraraya topladı.
Türkiye'nin en büyük kenti İstanbul'un çarpıklığı ve plansızlığı yıllardır karikatürlere de konu oluyordu. Şehir Planlamacıları Odası, İstanbul'un sorunlarını karikatürize eden örnekleri biraraya topladı. Karikatürler, İstanbul'un kaybolan silueti, tarihi eserlerin yok oluşu, betonlaşma, hava kirliliği, hızla azalan yeşil alanlar ve kentten kaçış gibi konuları işliyor.
Hayatımızdaki her olayı hicveden karikatüristlerin İstanbul'un sorunlarını farklı bir gözle ele alan eserlerini toplayan Şehir Planlamacıları Odası, yayınlarında bundan böyle fotoğrafların yanında çizgilere de daha çok yer verecek.
Çeşitli karikatüristlerin çizgilerinde Kız Kulesi, bıyıklı bir görünüme bürünürken, bir kum saatinde tarihi eserlerin zaman yenik düştüğü, gökdelenlerin arasında kaybolduğu anlatılıyor. Yeşilin yok olması ve aşırı betonlaşma karşısında oyun sahası bulmayan bir çocuk, ağaç yerine iki binanın arasına astığı iple sallanırken, cami siluetinin yerini yüksek binaların aldığı, kirlilik, yapılaşma nedeniyle kente güneşin girmediği, camilerin kesişen yollar arasında kaldığı ve kenti insanların yanısıra farelerin bile terkettiği konu ediliyor.
Türkiye Mimar ve Mühendis Odaları Birliği üyesi Şehir Planlamacıları Odası İstanbul Şubesi yetkilileri, karikatürlerin kent gerçeğini fotoğraflardan daha iyi yansıttığını belirterek, şunları söylediler:
"Karikatürler kentin içler acısı durumunu en iyi şekilde gözler önüne seriyor. Biz şehir planlamacıları olarak mümkün olduğu kadar İstanbul'un çarpık kentleşmesini gerek yazı, haber gerekse fotoğraf ve karikatürlerle gözler önüne sermeye çalışacağız. Plansızlık İstanbul'un kaderi olmamalı. Harkes İstanbul'u bu çarpıklıktan kurtarmak için üzerine düşen görevi yapmalı."

ALİ ULVİ'YLE YARIM YÜZYIL...

Ali Ulvi"nin 50'ci sanat yılı kutlandı.

Yarım yüzyıl ne demek?..

1945'ten başla..

1995'e gel!..

Kolay mı her Allah'ın günü karikatür çizerek yarım yüzyıl yaşamak?..

2000'e 5 kaldı. İnsan beş yıl sonra 21'inci yüzyıla girmekle kalmayacak, 3'üncü binyıla ayak basacak. Uygarlık, uydurma bir takvimin yapay zaman dilimlerini gerçekmiş sayarak kendi kendine gelin güvey oluyor.

Ali Ulvi, oğlunu yurtdışına okumaya yollamıştı; çocuk ilk kez dışarı çıkıyor; ne de olsa karikatürist çocuğu!.. Haritalarda ulusal sınırlar *"bir çizgi -bir nokta-bir çizgi-bir nokta"* gösterilir ya, Ulvi'nin oğlu sınırda inip toprağa bir göz atmış, yerde bir çizgi bir nokta var mı diye?..

Zamanı bölmeye çalışan takvim, ulusal sınırlardaki bir çizgi, bir nokta gibidir.

Yarım yüzyıl, insanın uydurması.

Yine de güzel bir uydurma; yoksa Ali Ulvi için kutlama yapılabilir miydi!..

*

Ulvi'yi ne zaman tanıdım?

Sakal koyvermemişti daha, Beyoğlu ile Cağaloğlu arasında upuzun boyuyla mekik dokur, 1950'li karikatürcü kuşağının grandi direği gibi dolaşırdı; düşlerimizin dünyasındaki bilinmeyenlerin göstergelerini gerçek saydığımız gençlik yıllarının karikatürle mizaha kahkahalarla endekslendiği yıllardı...

İstanbul'un göğü masmavi, denizi yosun kokulu, havası püfür püfürdü...

Cem'in karikatürü Meşrutiyet'te kalmış, **Cemal Nadir** cumhuriyetin ilk dönemine damgasını vurmuştu, çok partili rejimin mizah patlamasında kabak çiçeği gibi açılan karikatürcülerden hangisinin zamana dayanacağı daha belli değildi.

Karikatürlerde yarım yüzyıl ne demek?..

Çizgiyle mizahın maratonu!..

*

Karikatür bugünkü anlamına kavuşmak için *"Aydınlanma Devrimi"*ni bekledi; daha önceleri, resmin gizeminde pusuya yatmıştı; bağımsızlığına kavuşmak için aklın egemenliğini gözlüyordu; sanayi devrimi gerçekleşmeli, gazeteler ve dergiler matbaalarda basılmalı, mürekkep kokusu politikayı sarmalıydı. Krallarla, cumhurbaşkanlarıyla, başbakanlarla alay etmenin tadını çıkaracak bir siyaset ortamında, mizah sanatını çizgiyle ekip biçebilirdi karikatürist...

Avrupa'da resim, kiliselerin tavanlarına, duvarlarına işlenebilirdi; ama kirakatüre kâğıt gerekliydi.

19'uncu yüzyıl Batı'da karikatür çağı...

Türkiye bu yolda çok gecikmedi.

Jön Türk *'Aydınlanma Devrimi'*nin gümrüğünü Tanzimat'tan ödünç almıştı; Bektaşi ile **Nasrettin Hoca**'dan yansıyan mizahın yazıya ve çizgiye yansıması, cumhuriyet döneminde tadına doyulmaz bir sanat şöleni oluşturdu.

Ali Ulvi de bu şölenin sofrasında yapıtlarını okurlarına sunuyor.

*

Ulvi, gündüz uyuyup gece çalıştığından, ben de uzun süredir geceyle gündüzü birbirine karıştırdığımdan, doğru dürüst görüşemiyoruz. Oysa en azından 30 yılı aşkın bir süreden beri aynı çatı altında çalışıyoruz.

Pek görüşemediğimiz için sanat yaşamının 50'nci yıldönümünü bu köşeden kutlamak istedim. Gerçi Ulvi, sanat karikatürü yapmadığını ileri sürer; ama bu konuda bir soru işaretinin çengeli asılıdır. Çünkü kimisi *'sanat yapacağım'* diye çabalar; yarına bir şey bırakmaz; kimisi alçakgönüllü bir uğraşın günlük dağdağasında üretir, yarınlara uzanır.

Ulvi'ye, daha nice yıllara diyorum.

30 Ekim / 95 Cumhuriyet, İlhan Selçuk

KADİR DOĞRUER

KEREM YÜCE

YENİ PARTİ VE YENİ ADAY ANLAYIŞI

METİN PEKER

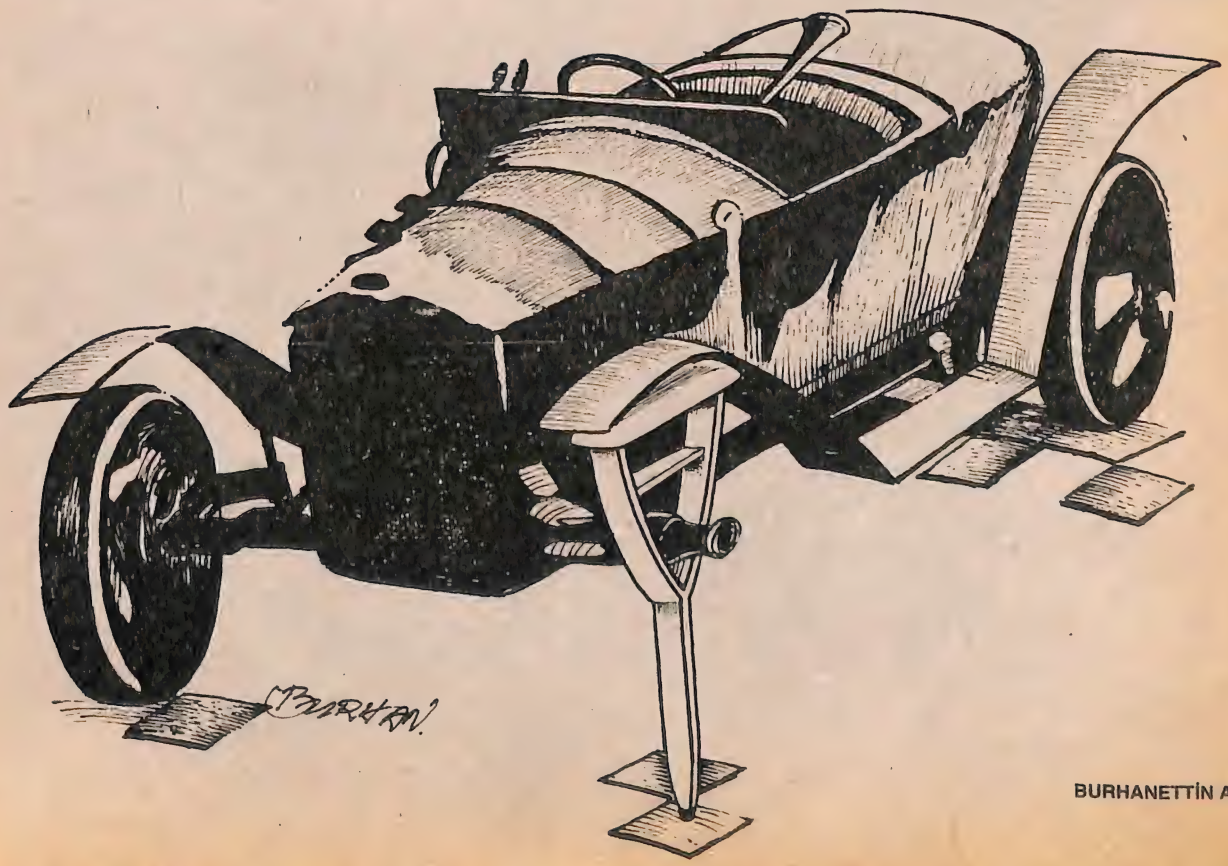

BURHANETTİN ARDAGİL

TSE KARİKATÜR YARIŞMASI SONUÇLANDI.

MEHMET ALİ TÜRKMEN

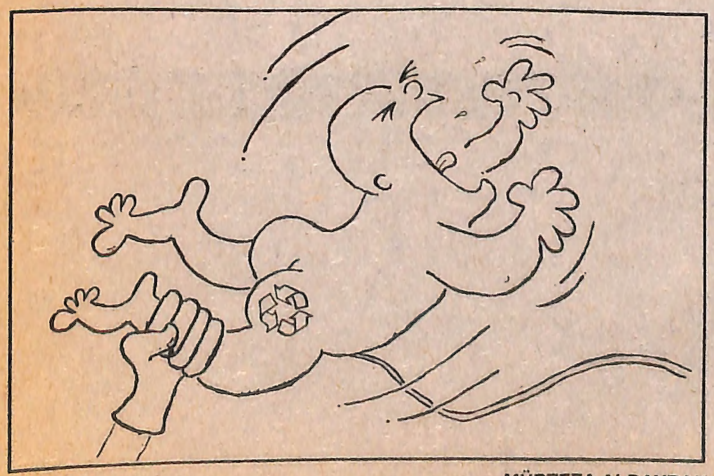

MÜRTEZA ALBAYRAK

TSE Karikatür Yarışmasında ödül alan çizerler, ön sıra soldan sağa: Uğur Pamuk, Hikmet Cerrah, Oğuz Gürel, Metin Peker, (Dernek Sekreteri), Erol Özdemir, Burak Ergin, arka sıra: Soldan sağa Ahmet Erkanlı, Aşkın Ayrancıoğlu, Ahmet İleri, M. Yiğit Özgür temsilcilik lokalinde birlikteler.

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ'nün düzenlediği "STANDARD-KALİTE Kontrolu 7. Karikatür Yarışması"na katılan eserler değerlendirildi. - 224 - sanatçının - 391 - eseri üzerinde yapılan değerlendirme sonunda aşağıdaki sonuçlara varıldı:

1. Aşkın AYRANCIOĞLU
   İki Eşit Ödül, Üç Adet 20.000.000 TL
2. Oğuz GÜREL
   Üç Eşit Ödül, Üç Adet 15.000.000 TL
1. Cemalettin GÜZELOĞLU
2. Uğur PAMUK
3. Erol ÖZDEMİR
   Dört Eşit Ödül, Dört Adet 10.000.000 TL
1. Ahmet ERKANLI
2. Mehmet AKGÜN
3. Mete Arif TOKMAK
4. Özcan ÇALIŞKAN
   Beş Mansiyon, Beş Adet 5.000.000 TL
1. Hamza DİNÇ
2. M. Yiğit ÖZGÜR
3. Alper SUSUZLU
4. Burak ERGİN
5. Hikmet CERRAH

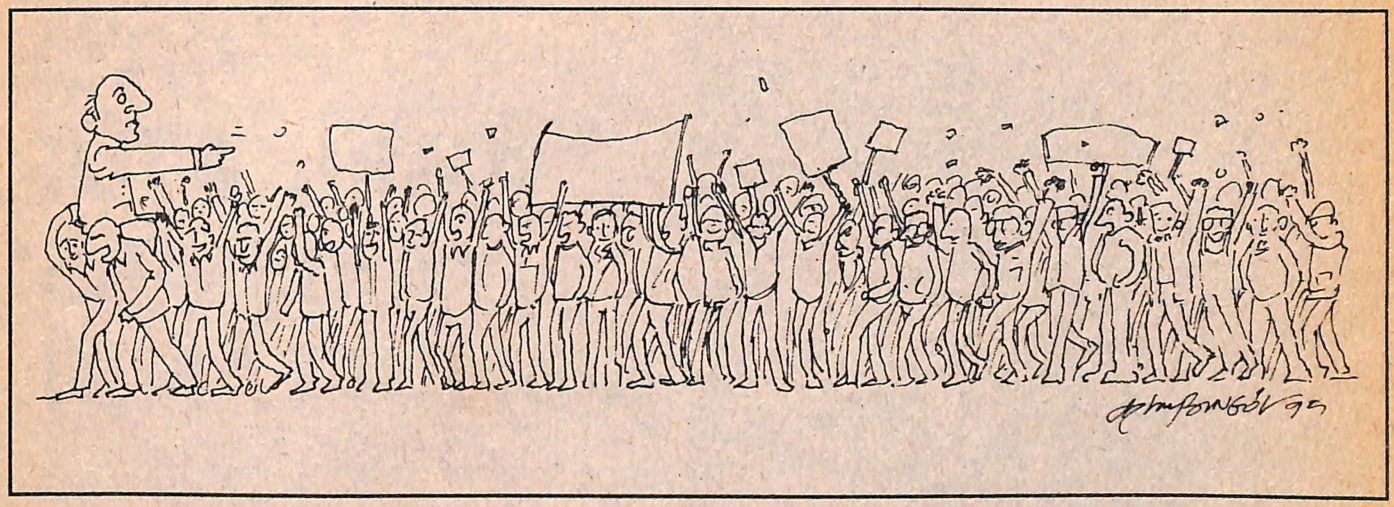

OKTAY BİNGÖL

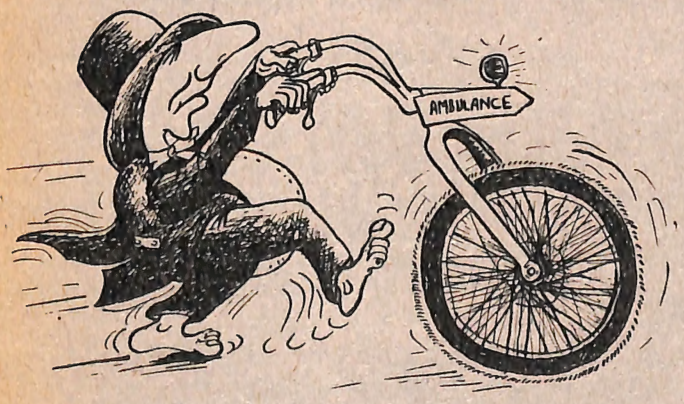

HÜSEYİN TANYERİ

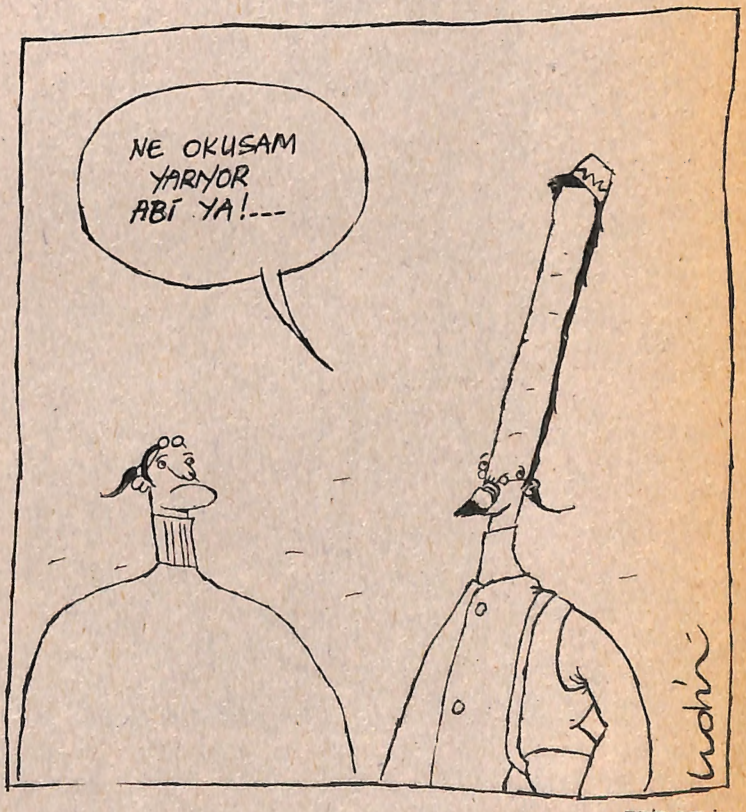

EDİZ ÇELİK

BIZDIKLAR — KADİR CENGİZ

HALKSU

"DOĞAL SEÇİMİNİZ"

HALKSU ÇEŞMELERİ

100. YIL HALKSU
ÖĞRETMENLER CADDESİ
(100. YIL ULUPAZARI İÇİ)
BALGAT

AYRANCI HALKSU
HÜSEYİN ONAT SOKAK
SEMT HALİ İÇİ NO: 13/11
(AYRANCI ULUPAZARI KARŞISI)
A. AYRANCI

MALTEPE HALKSU
ŞEHİT GÖNENÇ CADDESİ
PARK-BAHÇE MD. BİNASI YANI
MALTEPE

YILDIZ HALKSU
PAZAR İÇİ (HALKPAZARI İÇİ)
MUHAFIZ ALAYI KARŞISI
YILDIZ

ÇANKAYA BELEDİYESİ / BELDE A.Ş.

Türkiye'de karar verme konumunda olan kişiler niçin gazetemizi okur?

Çünkü gerek duydukları bilgileri objektif olarak sadece gazetemizde bulabilirler.